Mumtāz
Āderbajǧan
edebijjaty

13

ULB Halle
001 737 929
3/1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

D: Fai 29460

(13)

Nur für den Lesesaal

87 Nr. 13

سایی : ۱۳

آذربایجان ادبیّاتی

894(09)
M-91

عاشق عبدالله

اون برنجی عصر مجری

مؤلفی : سلمان ممتاز

5

آذرنشر - ۱۹۲۷

Fai 29460

آذرنشر

مطبعه‌سنده باسیالدی

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft

Fau 29460 (13)

باکو بالشوی مارسقوی کوچه نمره ١٦

باش مطبوعات مدیرلگی 2918 سفارش 799 سایی 3000

اداره‌دن

ایستر عموم تورکلرده ایسترسه یالکز آذربایجاندا أیل آغیز ادبیاتینك اك زنکین و کەنیش بر قسمی بایاتیلاردان عبارت اولدیغی هامویا معلومدر. اونا کوره‌ده سوك زمانلاردا آذربایجان کنجلرینك هوسله توپلاماقدا اولدیقلاری آغیز ادبیاتی آراسندا اك بویوك یر همین ماهنیلار و بایاتیلارا منحصر اولور. بو بایاتیلار شکل اعتباریله ایکی بیت ویا دورت مصرع a a б a سبکینده دوزولدیکی برقانوندر. بونلارك هارادان باشلادیقلاری و هانسی عصرده ئیل آغزیندا مشهور اولدیقلاری حقینده فکر یوروتمکی متخصصلره براقماق کره کدر. اونا بناً بزده بورادا مباحثه آچماق فکرینده دکلز. یالکز برجه بوراسی واردرکه، سلمان ممتازهمین بایاتیلار مجموعه‌سینه یازمش اولدیغی مقدمه‌سینده بعض نقطه‌لر واردرکه، اداره اونکلاشریك اولمیر. اودا:

«بر پارا یازیچیلارك بایاتیلارك قائللری حقینده معلوماتلاری اولمادیغیندان اونلارك کیملر طرفیندن چاغریلدیغینی کوسترە بیلمیرلر اودرکه، اونلار اوقویاندا، یازاندا عزیزی‌ام اعزی‌ام، عزیزیم و درك ایتمه‌دن من عاشق دییه باشلایرلار. بو ایسه سهودر. بایاتیلاری چاغیران شاعرك، یا عاشقك تخلصی ویا اینکه آدی اولمالیدر».

بونلاری‌سویله‌ین سلمان‌ممتاز بر آز آشاغیدا ئوزی ئوز اساسلارینی‌سوکمکه باشلایر و آدسز تخلص‌سز بایاتیلاردا تخلص و آدك اولمادیغینا سببلر آرایوب دییر: سببلر بونلاردر:

۱) شاعرك موفق اولماماسی.

۲) چاغردیغی بایاتینك ادبی اولماماسی.

۳) آدك ویا تخلصك بایاتی‌یا سیقماماسی بوتون بونلارا علاوه اولاراق بر ایکی‌ده بز سبب کوسترمه‌لی‌یز: ایکی برنجی مصرعلرده دکل ایکی سوکنجی مصرعلرده مقصد (پسقولوژی مقام) آرانماسی.

۲) عمومیتله ئیل آغیز ادبیاتینك بللی باشلی بر ویا بش چاغیرانی اولماماسی.

۳) بر عاشقك و یاخود برنجی چاغیران آغیزیندان چیقوب‌دا ئیل ایچینه یاییلدیقجا بر یرده بر دورلو، آیری یرده باشقا دورلو سویلنمکله هر یرك، هر ئیلك ئوز ذوقینه، ئوزهیجانینه اویغون اولاراق سویله‌نمه‌سی و بونا کوره قوللەقتیف بر شکله کیرمه‌سی.

٤) بریسی او بریسینك آغزیندان یالان یاکلیش آلدیغی ایچون بایاتیلار چوق آز اولاراق تخلص و آدلاری ساقلایا بیلمشدرلر. نهایت بونی‌دا اونوتمایالم که، بایاتیلاری سویله‌ین خلق صرف عوام اولمشدر. بونلارك ایچیندن چیقوب عاشق ویا قاچاق نامی آلتیندا سوز سویله‌ینلر سایسز حسابسز قدرده اولمشدر. بو سببه آنچاق بایات ئیلینده سویله‌نن سوزلر بونلارا خوش کلمش و اونا کوره‌ده بونلارا بایاتی‌ی (بایاتی) دیمش اولدیقلاری داخل ایدیلمه‌مش بر معمادر که، اودا اوزون برتدقیقاتدان سوکرا میدانا چیقا بیله‌جکدر.

یوقاریدا سلمان ممتاز طرفیندن قطعی اولاراق کوستریلن مسئله «بایاتی چاغیرانلار تخلصی ویا اینکه آدی اولمالیدر». اساس اعتباریله قبول ایدیله بیلمز. سببی‌ده اودرکه، مؤلفك عاشق عبدالله آدیله توپلامش اولدیغی بایاتیلارك عاشق عبدالله‌نك اولدیغی کیمسه طرفیندن اثبات ایدیلمز. اونك ایچون دلیل، برهان کتیرمك ایسته‌ینلرده بویوك یاکلیشلق یاپمش اولاجاقلار. چونکه ئیلدن توپلانانلارك «چوقی یاکلش ایشیتمش

آداملارك آغزلاریندان توپلانیلمشدر. آنجاق یوزده بش فائض داغینق یاپراقلار و اسکی بیاضلاردان*) کوتورولمشدرکه، بونلارك‌دا املالاری نیچه جوردر». سلمان‌ممتازك عاشق عبدالله آدلی قارا باغك مشهور «حق عاشقی» نه اسناد ایتدیکی بش یوزه قدر بایاتی بزجه یالکز بر سهو نتیجه‌سینده اولاراق یازیلمشدر. سببی‌ده بودرکه، بو مجموعه‌ده یازیلمش بر چوق بایاتیلار (عاشق غریب، اصلی کرم، شاه اسماعیل، کور اوغلی کبی لرك) داستانلاری ایچینده ساچیلمش اولدیغینی کورمك، برطرفدن آغیجی آروادلاریمزك ئولی یرینه کلدیکده سویله‌دیکلری آغیلاری ایچینده مختلف مقامه اویدیریلاراق دکیشمه‌سینی ایشیتمك، دیکر طرفدن و نهایت کره‌ك س. ممتازك یازدیقلارینك قافیه‌لری ساقلانماق شرطیله باکودا، قازاقدا، شمکیرده بر چوق بایاتیلار بوسبوتون باشقا ماهیتده، باشقا معناده سویله‌نمش اولدیغی معلوماتلی هرکس طرفیندن قید ایدیله بیله‌ر.

مثال ایچون آلالم:

همین مجموعه‌ده یازیلان:

من عاشقم یاخ آندان — هیچ بر پسیخولوژی
یا سلطاندان یاخاندان — مقام یوقدر.
مه‌لر شوخلق ایله‌ر
کاه کاه چیخار یاخاکدان

آذربایجانك مختلف یرینده معروف

عزیزیم یاخانان — مانی، بایاتیلارك روحی
یا سلطانان یاخانان — اولان پسیخولوژی
بر دسته کل اولایدیم — قطه وار.
آسیلایدیم یاخاکنان

* * *

بو مجموعه‌ده:

من عاشق کوله‌رلر
آغ بیله کلر کول الله‌ر — ضعیفدر.
بر ایکیت ذلیل اولسا
أل چالوبان کوله‌رلر.

ادبیات جمعیتی مجموعه‌سینده: (برنجی بیت عینیله)

. . . . . .

. . . جیبی پولسز اولانا — یوقاریدا کیندن .
ئیللیك ایله کوله‌رلر. — قوتلیدر.

*) بیاضلارا گلمش اولساکز: 2 مایس 1866 (8 ذیقعده 1282) ده اسمینی بولامادیغمز بر ذات طرفیندن شکیده یازیلمش مین ایکی یوزدن فضله بر بایاتیلار مجموعه‌سی جار افندی زاده‌ده وار ایدی. اوندادا بویله کاه عزیزیم کاه عاشقم یوللی باشلانان بایاتیلار ئوزکه یرارده تمامیله آیری شکلده سویله‌نمش اولدیغنی گوردیك.

باکو — شمکیر: (برنجی بیت عزیزی‌یم ایله باشلادیقدان سوکرا)

. . . . . بوتون بوتونه خلق
. . . دریاجن عقلك اولسا روحینه اویغون و
یوقسول اولساك کوله‌للەر داها قوتلیدر.

* *
*

بر داها مثال معنا اعتباریله بونلاری مقایسه ایده‌لم:

مجموعه‌دە:

من عاشق کوز ایزی وار
کبابدا کوز ایزی وار
سکا یادلار باخوبدر
اوزکده کوز ایزی وار

—

خلق ایچینده معروف اولان:

عزیزیم، بختیاریم
کوکلمك تختی یاریم
اوزوکده کوز ایزی وار
سکا کیم باخدی یاریم.

—

داها بریسی؛ مجموده:

عاشق کیجه‌دن کیده‌ر
مرغك کیجه‌دن کیده‌ر.
یاریك فکری خیالی
منی کیجه دنك ایدر.

—

ئیل ایچینده ایشیتدیکمز:

عزیزیم کیجه‌دن کیده‌ر
کاروان کیجه‌دن کیده‌ر
کیجه اوزون همدمم یوخ
زه‌هله‌م کیجه‌دن کیده‌ر

—

بویله مقایسه‌لردن سیرا — سیرا کوسترمك ممکندر. بوندان علاوه بر نقطه‌نی‌ده اونوتمایالم که، آذربایجان(و عموماً تورك)آغیز ادبیاتینك ایکی بیت و یاخود دورت مصرع‌لی (یاخود ساده‌جه دورتلی)شکلده یدی هجا ایله یازیلان قسمی مانیلار، بایاتیلاردر. مانیلار اساس اعتباریله ئیل هیجالی‌نك هر قسمیی افاده ایتمکه مساعد بر حالدادر. مانیلار هیچ بر زمان (من عاشقم)، (عزیزام، عزیزی‌ام) ایله باشلامازلار اونلار اکثریت اوزره داغدان، باغدان چیچکدن ویا باشقا بر شئیدن و چوق زمان برنجی مصرعدن باشلایوب

دوردنجی‌یه کلینجه‌یه قدر بر مضمونلی اولور. یالکز بعضاً برنجی مصرع، باشلی باشینا بر معنادا بعضاً ایکینجی ایله باغلی ویاخود عمومی بر موضوعه اشتراك ایده‌ر؛ بعضاًده برنجی مصرعلردن اوچی بر مضموندا اولدیغی حالدا یالکز دوردنجی پسخولوژیق مقامی آکلاتمش اولور والخ. بعضاً بر یرده مانی (ماهنی) شکلینده سویله‌نمش بر دورتلك، باشقا یرده بایاتی یعنی عزیزی‌ام، من عاشقم‌ایله باشلانان اولور. مثلا یوقاریدا کوستردیکمز (عزیزیم بختیاریم) بایاتیسی چوق یرده:

باشیمك بختی یاریم
کوکلومك تختی یاریم

دییه دوام ایدیر. بویله مانیلاردا هیچ بر زمان تخلص، فلان اولماز بلکه بو مانیلار اوزره اوزون اوزادی قیزلار اوغلانلار آراسیندا ده‌ییشمه‌لر، بری برینی به‌زه‌مه‌لر اولور. حتا ئیل آغیز ادبیاتینك قوشما (قوشوق) و باشقا قسملرینك چوقی‌دا بو مانیلار اوزه‌رینه قورولمش اولور. بویله مهم پارچالاری ایسته‌ر ادبیات جمعیتی، ایسته‌رسه سلمان ممتاز اونوتقانلق دولایسیله قید ایتمه‌دن کیچدیکلری ایچون بو مقدمه‌ده کوسترمکی نوزیمزه وظیفه بیلدیك. مثال اولماق ایچون بر نیچه مانی کوسته‌رلم:

بو داغلار کومموردندر
کیچن کون عمردندر
کوزه‌لدن وفا اومما
ئوره کی دمیردندر.

--

آی دوغدی قلبیله‌ندی
دوغدوقجا قلبیلندی
قرآن کوتور آند ایچیم
بو قلب او قلبله‌ندی

—

داغلار داغمدر منم
غم اورتاغمدر منم
دینه‌رم قان آغلارام
یامان‌چاغمدر منم

—

خلاصه: دورتلك‌اوزره سویله‌نن شعرلرمزك چوقیندا تخلص اولمیر. چوقی کاه مانی، کاه‌آغی، کاه‌بایاتی اولور. بر یرده برمضموندا، باشقایرده ئوزکه برمضموندا اولور. بوتون‌آغیزادبیاتیندا اولدیغی‌کبی‌بوراداده برتلاطم، بر اویناقلق و هر زمان بر قیلیقدا کورو کمك خاصیتی اولور. اونا کوره بایاتیلار مطلقا تخلص و و آد ایله اولمالیدر دیمك بزده او قدرده حقیقته یاقین کورولمیر. بو وقته کبی بو خصوصدا آزتدقیقات کیتدیکی ایچون قطعی بر سوز سویله‌مك‌ده هله‌لك چوق ایرکن اولور.

آذرنشر

عاشق عبدالله

کل (قراباغ)ك آب حیاتی
نرم و نازك بیاتی‌در بیاتی
اوخونور مجلسده خوش کلماتی
اوخ کیمی باغریکی ده‌لر آغلارسن.

(ودادی)

عروض وزننده تورکجه سویله‌نیلن شعرله‌ریمزك (عربجه) آدلاری اولدیغی کبی (هجه) وزننده کی قوشوق (۱) لار و دوزمه‌لریمزك‌ده (تورکجه) هم عمومی، همده خصوصی آدلاری واردر. (تورکی)نی (تورکو) شکلینده یازانلار بزجه سهو ایدیرلر. آدك عمومی معناسی کوز ئوکیندن قاچیریلمامالیدر که،(تورکی) بونی افاده ایتمکده‌در. شعرلرك خصوصی آدلارینا کلدیکده اونلاردا مانی، وارساغی، تورکمانی، کرایلی، اوشاری، بیاتی، و باشقالاریندان عبارتدر.

تورکی — تورك — ی
مانی — ماهان — ی
وارساغی — وارساق — ی
ترکمانی — ترکمان — ی
کرایلی (۲) کرای — لی
اوشاری — افشار — ی
بیاتی — بیات — ی

بو آدلار: (اولوس)لارك، ئیللرك، هنرلری وباجاریقلاری سایه‌سینده یارادیلمش شعرلره، منظومه‌لره ویریلن آدلاردر که، بونلارك واسطه‌سی ایله هانسی شعرك هانسی اولوسا، ئیله،نسبتی اولدیغی میدانا چیقیر. هر بر آدك آخرینا، قورتاراجاغینا بر (یاء نسبی) اضافه ایدیلدیکی‌ده بونا بر دلیلدر. (کرایلی) ئیلینك یاراتدیغی — منظومه‌یه کرایلی دییلدیکی کبی (افشار)لارك قوشوق‌لارینادا (اوشاری) دییلیر. یالکز (مانی) تحریف اولونمشدرکه، اودا (ماهان) ئیلینك دوزدیکی دوزمه‌در. ماهنی، ماهنو، مانی هر اوچی‌ده (ماهانی) دیمکدر. (ترکمانی) تورکمان لارا، (وارساغی) ایسه (وارساق) ئیلینه عاید شعرلردر. (بیاتی)دا بونلار کبی. (بیات) حقینده داهی شاعریمز اولان بویوك (فضولی) آدینا قارالادیغیم کتابچادا مفصل معلومات ویریلدیکینه

---

۱) تورکجه شعره، رجزه، قصیده‌یه (قوشوق) دییرلر.
(۲) کرایلی: شعرلری ایچون (آذرایجان ادبیاتی) سای: ۸-۵ مراجعت بویورولە.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

کوره بورادا یالکز موضوع بحثمز اولان (بیاتی—بایاتی)یه دایر قیساجا ایضاحات ویره‌جکم. لغات‌الترك، دده‌قورقوت، اوغوزنامه، شجرهٔ ترکی، وباشقا بعضی عربی، فارسی، تورکی، مبنع و ماخذلر (بیات) بوینك بیات ئیلینك موهوم اولمایاراق کرچك و حقیقت اولدیغینی اثبات ایتمه‌ده درلر. بو آد حقینده بو کونه کبی هیچ بر اختلاف توره‌نمه‌مشدر. بعض مؤلفلرك یازمالارینا کوره (بیات) اوغوزخانك (نه‌وه)سی و (کون خان)ك ایکینجی اوغلیدر. عقللی فراستلی، بای،وارلی اولدیغی ایچون اونی (بیات) آدلاندیرمشلار. بو تسمیه‌نك وجهی ایسه (بیات)ك ئوز قارداشلا— رینداں هر بر جهتده اوستون، وبای، باشقا ایکیت‌لردن‌ده جسور، و ئوتکون اولماسی ایمش. آدك معناسی‌ده تقریبا آدلی، سانلی، معروف، و مشهور دیمکدر.

بای—وارلی، بیك، بك، بی.
آت—آد، اسم، نام.

بو مناسبت ایله‌در که، (بیات)ه نسبتی اولان‌اولوسا، ئیله، خلقه، بیات،بویات، ویباد دییرلر. ئیل شاعرلریندن اولان (عزیزی) بیات کلمه‌سینی (بویات) شکلینده ایشله‌تمشدر.

(عزیزی)م بیلقانی
بویاتی بیلقانی
هامونك بیلکا(۱)سی کلدی
بس بیزیم بیلکا هانی

(بیات)لیلارك یاراتدیقلاری ادبیاته بیاتی آدی ویریلمشدر که، بو کون بیله یوردیمزدا مشهور، حافظه‌مزده محفوظ اولان (بیاتی)لار، بیات ئیلینك هنری و او خلقك نمونهٔ قابلیتی‌در. بیاتی سویله‌مك، بیاتی چاغیرماق شرفی (بیات) لیلارا، واو استعدادلی ئیله عائددر. بویوك (فضولی) بیات ئیلیندن اولدیغی کبی آذربایجان ادبیاتندا مهم بر موقع صاحبی اولان (واقف)ده بو نجیب ئیله منسوبدر. آشاغی‌داکی مطلعی ایله (واقف) بونی اعتراف ایتمه‌ده‌در.

قراباغ ایچره بر شاعر کلیم‌الله موسادر
(جوانشیر) ایچره بر موزون (بیاتی) دست بیضادر.

(بیاتی) چاغیرماق‌یالکز بیاتلی‌لارا منحصر اولوب‌قالمامشدر. باشقا اولسلاردان، ئیللردن‌یتیشن شاعرلر، عاشق‌لاردا بیاتلی‌لارك یاراتدیقلاری ادبیاتی تقلید ایده‌رك ئوزلرینی سینامشلار. اونلاردا هنرلرینی کوسترمك ایچون بر چوق (بیاتی ۲)لار چاغیرمشلار. نتیجه‌ده ئیل ادبیاتینك بو قسمی کوکل ایسته‌دیکی قدر چیچکلنمش و قول بوداغ آتمشدر. (بیاتی)لارك (آلاق) کبی ئوز ئوزلرینه یردن چیقدیقلاری ظن ایدیلمه‌سین. بونلاری قوشانلار، چاغیرانلار (۲) اولمشدر. بعض محررلر بوتون (بیاتی)لاری تانینمایان تك بر مجهول شاعرك مالی، اثری حساب ایدیرلر. بر پارا یازیچی‌لاردا (بیاتی) لارك قائل‌لری حقینده معلوماتلاری اولمادیقلاریندان، اونلارك کمال طرفیندن چاغریلدیغینی کوستره بیلمیرلر. اودرکه، اونلار اوقویاندا، یازاندا (۳) عزی‌ام، اعزی‌ام، عزیزیم، ودرك ایتمه‌دن من عاشق دییه باشلایرلار. بو ایسه سهودر. بیاتی‌لاری چاغیران شاعرك، یا عاشقك تخلصی، ویا اینکه آدی اولمالیدر. اوندا بللی اولورکه، بو بیاتی‌نی

(۱) بیلکا: حکیم، دانشمند.
(۲) بیاتی؛تغنی ایدیله‌رك مصرع ـ مصرع چاغریلار. (بو چاغریلمش بیاتی‌در) ساوی‌دا بونا دلیلدر.
(۳) آذربایجان ادبیات جمعیتی‌ده نه عاشقی و نه‌ده عزیزی‌نی تا بیلمه‌مشدر.

هانسی شاعر چاغیرمشدر. دوغرودر بیاتی‌لارك آز برقسمی آدسز تخلص‌سز اولور. بونکدا سببلری واردر:

۱) نجی شاعرك موفق اولماماسی.
۲) نجی چاغردیغی بیاتی‌نك ادبی اولماماسی.
۳) نجی آدك، ویا تخلصك بیاتی‌یه سیغماماسی.

اما ینه هر طور اولور اولسون آدسز تخلص‌سز بیاتی‌لارك أریشیندن، آرغاجیندان وعمومیتله توقونوشیندان کیمك آغزی ایله چاغیریلدیغی بللی اولور. (بیاتی) چاغیران مشهور، بللی شاعر لربمز چوق اولمشلار. منیم تانیدیقلاریم آنجاق بونلاردر: حسرتی، قربان، وجهی، مددی، حسینی، ممی، راضی، عباس، مشتاقی، عاشق، عزیزی، عیواض، و سایره. بو ئیل شاعرلرینك چاغردیقلا دی بیاتی‌لارك نمونه‌لری بونلاردر.

حسرتی — من (حسرتی) اویان دور
آچ کوزیکی اویان دور
دوست اولیرسن وفالی اول
یوخسا بیزدن اویان دور

—

من (حسرتی) اوشانه
او زنبوردی او شانه
عقلم پریشان اولدی
زلفی توکدی اوشانه

—

قربان — (قربان) منزل اوخالی
دوشه‌نوبدر اوخالی
زلفك عجب خاین‌در
کیزلیوبدر اوخالی

—

باغریم باشی آغ یاره
تیغ آلوبان آغ یاره
محشریدر (قربان)ك
یار قالاندا اغیاره.

—

وجهی — درمان بیردر درد نیجه
منی قیلدی درد اینجه
داغ داش اولماز (وجهی)نك
بیردم چکن دردینجه

—

میانك یاریم اینجه
خوبلقك یاریم اینجه
(وجهی) دیر داغ ایله داش
یوخ دردیم یاریمنجه

مددی — چاغیر کلسون نزاری
بلبل ایلر نه زاری
(مددی) دیر مخنشه
نه بویون اك نه زاری

کوریندی آلنجه دور
میانا آلنجه دور
(مددی) دیر مخنشه
صرافدان آلنجه (دور).

حسینی — (حسینی) باخجانانه
یتورمش باخجانانه
حسرت قالان کوزلریم
دویونجه باخ جانانه

ممی — (ممی)م سینه سینه
اغیارا سینه سینه
جانانه جان ویرمدیم
کردنم سینه سینه

عاشق — من (عاشق) کیم صداغه
کیم قربان کیم صداغه
من مجنون وارثی‌یم
قویمنم کیمسه داغه

من (عاشق) آز قاله
چوخلی قاله آز قاله
شفقك اوزیمه دوشدی
یاخلمشدیم آز قاله

—

عزیزی — (عزیزی)م کنه کل
کنه بلبل کنه کل
دریاجن غمك اولسه
دشمن کورسن کنه کول

—

(عزیزی)م قانه بولار
قان کوکلم قانه بولار
قانلییا یولداش اولمه
سنی‌ده قانه بولار

—

مشتاقی — (مشتاقی)م مشتاقی
عنبر زلفك مشتاقی
اوزیم اوزك حسرتی
کوزیم کوزك مشتاقی

—

عیواض — خوش کلدك عرب آلی
زنبورسن آرابالی
چکمز (عیواض) دردینی
کلسه یوز آرا بالی

—

بو لاردان باشقا موللا ولی (ودادی) نك‌ده (بیاتی) چاغیردیغینا دایر الیمزده آشاغی‌داکی معتبر سندلر واردر. (۱) .

واقف — یاوز چوخ قوجه‌لن (بیاتی) سیور
کاه او کونی تك تك اوزیندن دیر
سنده یتوشوبسن او حده مکر
بینکی (بیاتی) اویار آغلارسن

—

ودادی — کل (قراباغ)ك آب حیاتی
نرم و نازك بیاتی‌در بیاتی
اوخونیر مجلسده خوش کلماتی
اوخ کیمی باغریکی ده‌لر آغلارسن

—

(۱) ودادی بایاتی‌لارینا بوگونه کیمی راست کلمه‌دیم (ممتاز).

واقف — (مخمس) دیمکدن سیره کلنوبدر
(بیاتی)ده ذهنك زیره کلنوبدر
قوجه‌لوبسن قلبك کوره کلنوبدر
ایشدن کوجدن اولوب بیکار آغلارسن

—

ودادی، و واقف ایله معاصر اولان (آغا بیکیم خانم)دا (بیاتی) چاغیرارمش. فتحعلی شاهك سرایندن و (طهران)دان سیقیلدیغی ایچون بو (بیاتی)نی چاغیرمشدر.

آغابیگیم خانم — چه‌نه قارا قارا (۱) باخ
یاغیشه باخ قارا باخ
(طهران) جنته دونسه
یاددان چیخماز (قارا باغ)

—

اون اوچونجی‌عصرك مقتدر شاعرلریندن سایبلان (محمد بك عاشق) ایله (عاشق پری)نك بر—برلرینه خطاباً چاغیردیقلاری (بیاتی)لار واردر که، نمونه اولماق ایچون محمد بكك ایکی بیاتی‌سینی کوستریرم.

محمدبك — قارشوده دوزاق پری
داغیلسون دوزاق پری
قوردك کوکلم قوشینا
بیر یامان دوزاق پری

—

قارشوده اوزاق پری
کل اوزده اوزاق پری
قوینك باغ و کلشندر
قاپو کدر اوزاق پری

—

مطلبدن اوزاق دوشمه‌یوب قاییداق مطلبه. مطلبمز (عاشق عبدالله)دان بیلدیکمز قدر بحث ایتمکدر.

اون برنجی عصر هجرینك اوللرینه قدر یاشامش (عاشق عبدالله) چوق صمیمی و نازك خیال ئیل شاعریدر. (اوتایلی) یعنی آرازك اوتایندان (کلمه) همده (ساریشین) اولدیغی ایچون ساری عاشق، غریب عاشق، (۲) آدلاریله‌ده شهرت تاپمشدر. (عاشق) اونونجی عصر هجرینك آخرلاریندا (قاراداغ) محالیندان کوچوب (زنکه‌زور) قضاسینه کلمش و اورادادا (قاراداغلی) کندینده ساکن اولمشدر. تقریباً (یوز ایل) بوندان قاباق داغیلوب ویران اولان (قاراداغلی) کندی او زمانلار شنلکلی آباد کند ایمش. بورادا عاشقك آدیله آدلانمش بر (ته‌په)ده واردر که، بو کون ینه‌اونا (عاشق یایلاغی) دییرلر. (عاشق) او (ته‌په)نك اوستینده اوتوروب (بیاتی)

(۱) قارا: باق‌دیمکدر. مکاقارا.
(۲) عاشق بیاتی‌لارینك چوقیندا غریبلکینی قید ایدیر.

چاغیرارمش. باقاری، منظره‌سی کوزه‌ل اولان بو ته‌په‌دن باقاندا (آراز) تمامیله کورونور. (عاشق)ك (قاراداغلی) کندینده اوتورماسی هم ولایتلی‌لك مناسبتیله اولمالیدر. احتمال که، (قاراداغلی) کندینك ساکن‌لری‌ده (عاشق) کبی (قاراداغ) محاللاریندان کوچوب کلمه ایمشلر. غربت ئولکه‌ده سیقیلدیغی‌نی بر چوق (بیاتی)لاریندا چاغیرمشدر.

قاراباغدا باغ اولماز
قارا سالخیم آغ اولماز
غریبلکده قالانك
اوره کنده یاغ اولماز

—

غربتده یاشایان (عاشق) نهایت (سافیان) ئیلینه منسوب اولان (تورکلر) کندینك (۱) اهالی‌سیندن یاخشی آدلی بر (ساریشین) و (قاراخاللی) قیزا (عاشق) اولمش و اونك عشقیله‌ده ئولمه‌ین بر تورك ادبیاتی یاراتمشدر. دیئلمکه کوره (عبدالله)نك اول تخلصی (مثلی) ایمش (یاخشی)یه (عاشق) اولاندان سوکرا تخلصینی (عاشق) قویمشدر. (عاشق) بعضی (بیاتی) لاریندا تخلص ایشلتمه‌مشدر. بونك‌دا سببی یوقاریدا کوستردیکم سببلره کوره‌در.

(عاشق) یاخشی‌دان کوزلر
مرغك یاخشی‌دان کوزلر
باخدیقجا شیرین دوشر
دویماز (یاخشی)دان کوزلر

—

من (عاشق) بوداغ ایلن
کل سینمش بوداغ ایلن
سکا (یاخشی) دیمزلر
من ئولسم بوداغ ایلن

—

(عاشق) یامانه کله
دردك یامانه کله
(یاخشی) یاخشی یه‌کیده
یامان یامانه کله

—

من (عاشق) باشی آچیق (۲)
اوخودیرسن باشا چیق
(یاخشی) منی ایسته‌مش
آیاق یالین باش آچیق

—

(۱) بر روایته کوره یاخشی (مقصودلی) کندیندندر.
(۲) باشی آچیق: ئیل آدیدر.

(عاشق)ك معاصرلری، چاغداشلاری عزیزی، نیاز، راضی، مددی، وباشقالاریدر. بونلار— دان (عزیزی) و (مددی) ایله یاقین اولدیغی ایچون آرالارینداشعرلشمه‌لر اولمشدر.

عاشق — من عاشق (یاخشی) یارك
چك جورین یاخشی یارك
بی کام آزار چیکمیك
یارامی یاخشی یارك
سن بلبل کل حسرتی
بایقوسی من یاخشی یارك

—

عزیزی — (عزیزی)م سالامات
مین سمندك سالامات
تکبرلی اولما (عاشق)
هر یتنه سالام آت
دیلکا دی دینج دورسین
باشك کزدیر سالامات

—

عزیزی — (عزیزی) بیر انجه وار
ترتر وار بیر انجه وار

—

عاشق — عاشقك کیزلین دردی
داغلارك بیر نجه وار

—

عزیزی — (عزیزی) کزر چینی
کبابك کزر چینی

—

عاشق — (عاشق) دیر (میلچه) اولیئدیم
کزیئدیم کوز ایچینی

—

(عاشق): معشوقه‌سی ایله صحبت ایتمك ایچون بعض کیجه‌لر (یاخشی) اوتوران (تورکلر) کندینه کیده‌رمش. بر کیجه صحبتینی قوتارمادان (دان) آتماغا باشلاییر. وبونا کوره (عاشق)

معشوقه‌سیندن آیریلماغا مجبور اولور. بونی بر (بیاتی) چاغیرماقلا دوستی (مدد)ه‌ایشیتدیریر.

من (عاشق) آی (مدد)
اولکر مدد آی مدد
دان یولدوزی باش ویردی
آیریلیقدی آی مدد

عاشق: بر کون (یاخشی)دان (قاشیق آشی) ایسته‌ییر. (یاخشی)دا قاشیق آشی ایچون بر (بیاتی) چاغیرماسین شرط قویور. (عاشق) قبول ایدوب آشاغیداکی (بیاتی)نی چاغیریر.

من (عاشق) قاشیق آشی
بیشیریر قاشیق آشی
عاشقی یولدان ایلر
(یاخشی)نڭ قاشیق آشی

بو (بیاتی)دان (یاخشی) ویاخشی‌نڭ (آنا)سی ممنون اولورلار. ایرته‌سی کون (قاشیق آشی)نی بیشیروب (عاشق)ی(بیاتی) ایله چاغیریرلار.

(عاشق) آشڭ بیشدی کل
بیشوب یره دوشدی کل
سنله کیچن کونکی سوز
ایمدی یاده دوشدی کل

اما (عاشق) چاغریلاندان سوکرا(بیاتی)نڭ معناسینی باشادوشوب کولوشمکه‌باشلاییرلار.

عاشقی یولدان ایله‌ر
(یاخشی)نڭ قاشیق آشی

مصرعلرینڭ سوڭ کلمه‌سی (قاشیق آشی) (قاشی—قاشی) ایمش . بونلار کولوشمه‌ده ایکن (عاشق) ألینده بر (جاد) اپیکی اولدیغی حالدا کلیر. و ایله کمان ایدیرکه، (یاخشی) ایله آناسی، عاشقڭ آجدیغینا و ألینده کتیردیکی (جاد) اپیکینه کولورلر.

اودر که بو بیاتی‌نی چاغیریر.

من عاشق باخجادا کل
باغدا کل باخجادا کل
عاشقه کولن (یاخشی)
ألینده باخ (جاد)ا کول

(عاشق)ك (یاخشی)یه عاشق اولماسی دوغرو—و حقیقتدر. بونا دایر ألده سندلرواردر. (محمد بك عاشق) تخلص‌ده (عاشق پری)یه محبتینی اعلان ایده‌رکن (بیاتی)لارینڭ برینده— (عاشق) ایله (یاخشی)نڭ آدلارینی چکمشدر.

محمدبك — قارشوده یاخشی (پری)
طرلانڭ یاخشی پری
من (عاشق)دان یاخشی‌یم
(یاخشی)دان یاخشی پری

عاشقك معشوقه‌سی اولان (یاخشی) چوق کیئچمه‌دن ئولمش وبونکلاده عاشقك روحینده بویوك بر دکیشیکلك عمله کلمشدر. بو تاثیر ایله چاغیردیغی بیاتی‌لار اولدیقجا حزین‌در.

یاخشی ئولنده

بو داغلار اولو داغلار
چشمه‌لی سولو داغلار
بو یرده بر غریب ئولمش
کوك کیشنه‌ر بولود آغلار

—

من (عاشق) کودك ایمش
کون کوندن کودك ایمش
بویك سرو آغاجی
عمریك نه کودك ایمش

—

یاس ساقلایاندا

من عاشق یاسمنی
آچوبدر یا سمنی
فلکه نیله‌مشدیم
باتیردی یاسه منی

—

(عاشق) قارا (۱) (یاخشی) دی
خالی قارا (یاخشی) دی
دشمنله‌ر (آل) کئینسین
مکا (قارا) یاخشی‌دی

—

من (عاشق) باخار (۲) آغلار
اولدوزلار باخار آغلار
ئولی کی ئوزك آغلا
ئوزکه‌له‌ر باخار آغلار

—

من (عاشق) یامان بلا
قوی کلسین یامان بلا
روادی (یاخشی) ئوله
یرینده یامان قالا

—

(۱) قارا: باق دیمکدر.
(۲) باخار: منظره معناسینه‌در.

(آراز)دا (کمی)م قالدی
بیچمدیم (زمی)م قالدی
آرزوك کوزیکده قالسین
نیجه کیم منم قالدی

—

یاخشی کومولنده

من (عاشق) ترسینه (۱) قوی
ترتنی (۲) ترسینه قوی
(یاخشی)نی (قبله)سینه
(عاشق)ی ترسینه قوی

—

من (عاشق) سینده (۳) قالسین
سینده‌در سینده قالسین
جان منده قرار دوتماز
کوندرك سینده قالسین

—

من (عاشق) دوزلر سینی
سینچی (٤)لر دوزلر سینی
آلدی باغرینا باسدی
یوشانلی دوزلر سینی

—

احسان ویرنده

کتور اولدیر چپش (٥) لر
خیره دونسین چپ ایشلر
کوزیم یاشندان (یاخشی)
دریا دولار چوپ ایشلر

—

(۱) سین: قبر، گور، مزار.
(۲) تن: بدن، گووده.
(۳) سینده: قبرده، مزاردا.
(۳)سینچی: قبر قازان، گورکن.
(٥) چپش: بزغاله، کیچی بالاسی.

کتور اولدیر کیچی‌نی
جان جسد (۱) ده کیئچنی
(یاخشی)دان سورا (عاشق)
کونك نیجه کیچینی

—

یاخشی یادینا دوشنده

پیاله دولو خوبدر (۲)
ایچمکه دولو خوبدر
یار کزن یری کوردیم
کوزلریم دولو خوبدر

—

من (عاشق) کزنمنم
عهدیم وار بزنمنم
یوواسیز قوشلار کیمی
سرگردان کزن منم

—

بایقوش منم بایقوش من
هامی قوشدان سایقوش من
نه بلالی قوش اولدیم
سیزیلدارام یای قیش من

—

(عاشق) معشوقه‌سی (یاخشی) نك وفاتیندان سوگراچوق یاشامایوب ئولمشدر اما هانسی تاریخدا ئولدیکی درست معین ایدیلمه‌مشدر. اوز وصیتی موجیبنجه:

من عاشق ترسینه قوی
ترتنی ترسینه قوی
(یاخشی)نی (قبله)سینه
(عاشق)ی ترسینه قوی

—

(۱) جسد: بدن، جثه.
(۲) خوب: یاخشی، پك دیمکدر.

(بیاتی)سینك مضمونی ایله باستیریلمش و اوستینه‌ده (کنبذ) تیکلمشدرکه، بو کون(عاشق کنبذی) آدیله معروف و مشهوردر.

(عاشق کنبذی) کوله‌برد کندینك ئوزینده واقع اولوب (هه‌کری) چاینك سول تایندادر. (کنبذ)ك اوستینده هیچ بر یازی، تاریخ یوقدر. یالکز قبر داشی‌نك اوزه‌رینده بر (ساز)شکلی قازیلمیشدر. بوندان قیاس ایتمك اولارکه (عاشق) سازدا چالارمش. (یاخشی)نك قبری ایسه (هه‌کری) چاینك او بری تایندا یولك یوقاریسیندادر. (یاخشی) عاشقك ایسته‌دیکی کبی (قبله)یه (عاشق)ده (ترسینه) کومولمشدر. (هه‌کری) چایی‌دا بو ایکی قبرك آراسیندان آقمادادر. اهالی نك بر قسمی عاشقی (حق عاشقی) (۱) آدیله یاد ایده‌رك زیارتینه کلیرلر. زیارته کللرك چوق قسمی سنی، بر قسمی شیعه، بر قسمی‌ده ارمنی‌لردر. (قازاخ) قضاسیندان کللر، باشقا قضالردن کللردن چوق اولور. آذربایجاندا (عاشق)ك (بیاتی)لاری داهی شاعریمز اولان (فضولی)نك (غزل)لری‌قدر معروفدر. سوز یوق که بونلار ئوز وقتینده (کتاب) شکلینده توپلانوب نشر اولونسا ایدی داهادا مشهور اولاردی. بو کتابچا (عاشق) کلیاتی‌نك بر حصه‌سی حساب اولونمالیدر. بو پارچالارك چوقی یاکلش ایشیتمش آداملارك آغیزلاریندان توپلانیلمشدر. آنجاق یوزده بش فایضی داغینیق یاپراقلار و اسکی بیاضلاردان کوتورولمشدرکه، بونلارك‌دا املالاری نیچه جوردر. بویاپراقلارك پوزولمالاری هم‌ده غلیظ (مرکب) ایله یازیلمش صحیفه‌لرك بر— برلرینه یاپیشوب غریبه بر شکله دوشمه‌لری‌ده اونودولمامالیدر. بونلارك اوستینه برده (جناس بیاتی)لاری آزسوادلی آدامك کیفی ایسته‌دیکی شکلده یازماسینی علاوه ایتسه‌ك مسئله تمامیله آیدینلاشار. اودرکه، جناسلاری آسانلاشدیروب وباجاردیغم‌قدر تصحیح ایله‌دیم. معنا چیقارا بیلمه‌دیکلریمی‌ده بو کتابچایا قاتمایوب کناره قویدیم. جناس (بیاتی)لار آشاغیداکی شکللرده یازیلیرلار. تانیش اولمایانلار ایچون چتین‌در.

من (عاشق) کلمکانده
کل بتمش کلمکانده
سنی کوردیم من کلدیم
من هانده کلمکانده

—

(عزیزی)م بیلقانی
بویاتی (۲) بیلقانی
هامونك بیلقاسی کلدی
پس بیزیم (۳) بیلقانی

---

(۱) شوشا ادبیات‌درنکی طرفیندن ۱۹۲۳ نجی ایلك آغستوس آیندا شوشادا طبع ایتدیردیکلری کتابچادا (حق‌عاشقی) آدیله چاپ اولونمشدر. بو کتابچا (17)بیاتی‌دان عبارت اولوب (7)سی عاشقك (4)ی (عزیزی)نك (6) سی‌ایسه باشقا شاعرلرکدر. (بیاتی)لاری توپلایان (محمد رشدی) آدلی بر طلبه‌در.

(۲) بیلقان: آذربایجانك ویران ایدیلمش شهرلریندندر (قاراباغ)ملکینده واقع‌در.

(۳) بیلکا: حکیم دانشمند دیمکدر.

برده (بیاتی)لاریمزك تدقیق اولونماق اصولینك آسانلاشدیرماق طرفداری اولدیغیم ایچون بونلارك‌دا سوك حرفلرینی نظره آلوب اونا مطابق ترتیب ایتدیم. و بونادا کفایت ایتمه‌یوب نومرو قویدیم. یالکز تخلص‌سز بیاتی‌لاری آیروب آیریجا قید ایتدیم. اکرچه بونلار تمامیله (عاشق)ه مخصوصدر. و الیمده کی‌دوغرو یا کلش‌وثیقه‌لرده بونی‌هرجهتجه اثبات‌ایدیر. هرحالدابیله‌اولماسینی هله‌لك لازم بیلدیم. (بیاتی)لارك ترتیبینی اسکی دیوانلاریمزك ترتیبینه موافق اولدی. بو اسکی اصولدر، خیرلی اولدیغی ایچون من‌ده رعایت ایتدیم. (عاشق)ك ئوز معاصرلری‌ده دیوانلارینی بو نوعله ترتیب ایتدیکلری معلوممزدر. (بیاتی)لار، (ساو)لار هم ادبیاتمزا هم‌ده کنج‌لکه بول— بول فایدالار ویره‌جکدر. کنج‌لکه (واقف)ك (ذاکر)ك تاثیرینی دویدیم. (عاشق)ك تاثیری‌ده آزاولمایاجاقدر. چونکه (عاشق) ئوزیندن سوکراکلن بوتون ئیل شاعرلرینه او جمله‌دن (واقف)ه (ذاکر)ه تاثیری اولمشدر. (عاشق) ئیل شاعرلریمزك مهم شخصیتلریندن بریدر. خصوصاً (عاشق)ك (بیاتی)لاریندا تاریخ و معیشتمزك مهم قسمی کیزلنمشدر.

باکو: ۱۵ فیورال — ۱۹۲۷

سلمان ممتاز

مربّع وتجنیلر

مربع

شکار ایدوب دوتدیم بیر شاهی طرلان
سن ایتدك عقلمی زایل آ یاخشی
سنی سیون کیچر جان و سریندن
اولور جمالکا مایل آ یاخشی

—

صحبتکده اولان ایستر (ساز) کی
من چکرم هردم سنك نازکی
شمس قمر کبی کورکز یوزکی
کون کیمی عالمه یایل آ یاخشی

—

قاشلارك اوخدر کیرپکك آلماس
هارامدن اوخلاسن یارام ساغالماس
کیدر بو کوزللك سنادا قالماس(۱)
اکرچه سرخوش سن آیل آ یاخشی

—

منی سکا (عاشق) ایتدی یارادان
سنك رقیبی حق کوتورسون آرادان
ایستیرسن بیر خبر دوت (سارا)دان
یوللاریکدا منم سائل آ یاخشی

—

(۱) بو مصرع (ساو) سیراسنه کیچمشدر ممتاز.

مربع

وعده ویروب مکا کللم دیمشدك
کوزیم قالدی انتظاردا کلمه‌دك
سن‌سیز منم آغلاماخدی مونسم
منصور کیمی قالدیم داردا کلمه‌دك

—

اکدی قدیم فرقتکك ملالی
نیجه خم ایلمش قاشك هلالی
سالدی منی دامه زلفك خیالی
منی قویدی اشکباردا کلمدك

—

من ایله (عاشقم) ای وعده خلاف
نیزهٔ آهمدن چرخ اولار شکاف
بیله اولور آی بیمروت نا انصاف
کیتدی الدن اختیاردا کلمدك

—

مربع

کیدردی سینمدن بو داغ حسرت
اکر سنك جمالکی کورسیدیم
أکولوبن قدیم دونمزدی یایه
ایکی ابرو هلالکی کورسیدیم

—

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

هجران الیندن یتمشم جانه
نه دییم دردیمی کلمز بیانه
باخمنم جنتده حوری غلمانه
بیرجه لحظه وصالکی کورسیدیم

—

دولانم باشکا ای قبلهٔ حاجت
قربانك اولوم ای سرو قامت
قمری کیمی باغلیاردیم اطاعت
سنك نازیك نهالکی کورسیدیم

—

کعبهٔ کویك‌در (عاشق)ه معراج
درکاه وصلکا تاپولماز علاج
صحرای ختن‌دن آلوردیم خراج
سوزکون چشم غزالکی کورسیدیم

—

مربع

اکوبدی قدیمی قاشلارك طاقی
قصد ایلیوب شیرین جانه کوزلرك
بو قدر شوخ باخوب عاشق ئولدیرمه
حیفدی باتماسون قانه کوزلرك

—

جمالك شعله‌سی کونشدن اعلا
سنی کورن نیجه اولماز مبتلا
غمزهٔ جلادك خدنك بلا
رحم ایلمز هیچ انسانه کوزلرك

—

کوزللکده سن‌سن بوکون یکانه
جانم قربان اولسون سن نوجوانه
یخار (عاشق) ایوین ایلر ویرانه
دولاناندا هر بیر یانه کوزلرك

—

مربع

کلدی قاصد دیدی من بیقراره
شوخ دل ربانك اضطرابی وار
شعلهٔ آهی ثریادن کیچوبدی
کیجه نه آرامی نه‌ده خوابی وار

—

بو خبر که یتدی من دل زاره
خلقدن ئوزیمی چکدیم کناره
آغلیوب یالواردیم پروردکاره
دردیمك نه حدی نه حسابی وار

—

نه خوش چکوب سنی نقاش ازل
قضا شوکتکا ویرمسون خلل
کوزللکده سن‌سن شاه بی بدل
هر چند فلکك آفتابی وار

—

خم قیلوب قامتین فلك آشکار
رویت جمالکا چکر انتظار
دولانور باشکا هر لیل و نهار
أیلنده تصدق ماهتابی وار

—

(عاشق) سرین خلقه داستان اولدی
کون به کون احوالك پریشان اولدی
ساغلغکا ایچدیکلریم قان اولدی
نه قدر ساقی‌نك می نابی وار

—

مربع

۱

بیر نامه یازمشدی کوزللر شاهی
کلدی من‌تك مبتلایه یتوشدی
کوشهٔ کلاهم فخز نامه‌دن
چرخه دکوب مسیحایه یتوشدی

—

۲

شهباز عالم‌سن ایسترم سنی
آللهی سیورسن اونوتما منی
کویاکه یوسفك کل پیرهنی
کلدی یعقوب بینوایه یتوشدی

—

سن (*) غریب (عاشق)ك قبله کاهی‌سن
ملاحت ملکنك پادشاهی‌سن
عاشق صادقك سن پناهی‌سن
سعادتك ثریایه یتوشدی (**)

—

تجنیس

سلانوبن یاخشی چیقدی قصردن
حسننك زکاتی هر آیه (۱) یتر
جبرائیل کتوردی عرشدن ندانی
مرسل محمده هر آیه (۲) یتر

—

دی ساقی دی مجلس دیمزم درد (۳) ی
دی خسته‌دی شفا دیمزم درد(٤)ی
طبیب بیلور دردیم دیمزم دردی
سن درمان دیدیکك هر آیه (٥) یتر

—

(*) عاشقك کمه اولماسینا اشاره در.
(**) بو مربعی کوچه‌رلی (ملاقاسم ذاکر) آدینا یازمشدرکه بو سهودر. ممتاز.
(۱) آی: ماه، قمر.
(۲) آیه، قرآن آیه‌سی.
(۳) شراب دردی، تورتا.
(۴) در: تر، عرق، شفاتری.
(٥) هرای: امداد. کومك.

طفل آغلار شیر ایچون ویرانه (٦) منده
حی اولور لبکدن ویرانه منده (۷)
آبادان سنده‌در ویرانه منده
بایقولار چیقریشور هرایه یتر

—

من او یارك فتنهٔ (۸) آلنی بیللم
یاشیل اوستن کئین آلنی (۹) بیللم
آلله و محمد آلنی (۱۰) بیللم
دائم مشکل کونی هر آیه یتر

—

(عاشق)محشر اولدی خشمه (؟) وارانده
هر کلدی کیچدی خشمه (؟) وارانده
خیبرك اوستنه خشمه (؟) وارانده
ذالفقار عصرسه هر آیه یتر

—

(٦) ویرانه منده: ویرانا منده‌در.
(۷) لبکدن آمه‌نده‌حی اولیر، ویرك آمنده.
(۸) آل: حیله، خدعه، مکر.
(۹) آل: رنك، آل ـ یاشیل.
(۱۰) آل: سلاله، آل‌قاجار،
(؟) بونلاری آنلیا بیلمه‌دیم.

بایاتی لار

- آ -

— ۱ —

من (عاشق) کوزل آلما
یئمک، کوزل آلما
چیرکین آل اصیل اولسون
بد اصیل کوزل آلما

—

— ۲ —

من (عاشق) کوزلریکا
(سرمه) چك کوزلریکا
ئوزیم ئوزیکا قوربان
کوزلریم کوزلریکا .

—

— ۳ —

من (عاشق) یاز آغلا
هم قیش آغلا یاز آغلا
بیر بیر دییم دردیمی
سن کاغذا یاز آغلا

—

— ٤ —

من (عاشق) کوزده قرا
(سرمه)دن کوزده قرا
یار یولین کوزلمکدن
قالمادی کوزده قرا.

—

— ٥ —

(بوخاری)یا اود قالا
اودون کتور اود قالا
ایله یاندیر (عاشقی)
محشره‌جن اود قالا

—

— ٦ —

من (عاشق) کلمکاندا
کل بیتمش کلمکاندا
سنی کوردیم من کولدیم
من هاندا (۱) کلمکاندا

—

— ۷ —

(عاشق) ناچار آغلاما
کوندر کیچر آغلاما
قاپوکی باغلیان فلك
بیر کون آچار آغلاما.

—

— ۸ —

من (عاشق) ئوز آرامدا
یازارام ئوز آرامدا
بیر خلوتجه سوزیم وار
سن ایله ئوز آرامدا

—

(۱) کونمك آندا، کولمك هاندا.

— ۹ —

من (عاشق) داش بولاغا
سنده کل باش بولاغا
ایکیمز هم‌دم اولاق
توکك قان یاش بولاغا

—

— ۱۰ —

من (عاشق) قرا به قرا
خالك قرا به قرا
یارین ایتورمش (عاشق)
دولانار قرا به قرا

—

— ۱۱ —

من (عاشق) ایئله آغلا
یاغیش تك ایئله آغلا
دردلی‌لر یاننا کیت
دی دردك ایئله آغلا

—

— ۱۲ —

من (عاشق) سولومدا
ساغمدا یوخ سولومدا
هر بلالر چکمشدیم
بودا وارمش یولومدا

—

— ۱۳ —

من (عاشق) یار آرخینا
سو گلور یار آرخینا
نازکدر بارماخلارك
قورخیرام یارار (خینا) (۱)

—

(۱) خینا: آله یاخیلان حنا.

— ۱٤ —

آت منی یار یاینا (۲)
رقیب دیاری یاینا (۳)
محشریدر (عاشق)ك
کوزیندن یار یاینا

—

— ۱۵ —

ایولری عالی شاندا
شام یانار آلیشاندا
کعبه‌نی کورر (عاشق)
کوز کوزه آلیشاندا.

—

من (عاشق) کون آشاندا
تیکلمش کون آشاندا (٤)
(عاشق) که رای دانیشماز
سن هاندا کونش هاندا

—

- ب -

— ۱٦ —

من (عاشقم) یار آلوب
کس باغریمی یار آلوب(۵)
عزرائیل آلما جانم
بیر جانم وار یار آلوب.

—

- ت -

— ۱۷ —

من (عاشق) یا قسمت
یا نصیب ویا قسمت
سنلن کیچن کونلری
بیرده کوروم یا قسمت

(۲) یاینا: اوزاقلاشماق دیمکدر.
(۳) یاینا: کمانینا، قوسینا دیمکدر.
(۴) گون‌آشان - بریرك آدی اولسادا معنا آکلاشیلار
(۵) یارالوب: یارالانوب دیمکدر.

- خ -

— ۱۸ —

من (عاشق) بوینی بوروخ
مارالم بوینی بوروخ
یوز ایل قاپو کدا دوررام
سر کردان بوینی بوروخ.

—

- د -

— ۱۹ —

من (عاشق) آی مدد
اولکر مدد آی مدد
داك یولدوزی باش ویریر
آیریلیقدی آی مدد

—

— ۲۰ —

من (عاشق) مکا زاد
اشتاه کلدی مکا زاد
ذره‌جن اوزك کورسم
اوللام غمدن من آزاد.

—

- ر -

— ۲۱ —

من (عاشقم) اوز اوشور
سونا کولده اوز اوشور
ملچك قناد ترپتمه
تیئل ترپه‌نر اوز اوشور.

—

— ۲۲ —

(عاشق) یارا کیمك وار؟
یانغو، یارا کیمك وار؟
بیله درد بیله دوکون
بیله یارا کیمك وار؟

—

— ۲۳ —

عاشقم اویان داغلار
آل قانا بویان داغلار
بویان ظلمت خانادر
نیجه‌در اویان داغلار

—

— ۲٤ —

(عاشق) دیار بد یار (۱)
خالك دیار بد یار (۲)
قویدك کمانا منی
آتدك دیار بد یار.

—

— ۲۵ —

من (عاشق) آی ندندر
آینالانمش آی ندندر
انسانك اصلی تورپاخدر
تورپاخ اصلی ندندر.

—

(۱) دیه‌ر بودی یار.
(۲) دیه‌ر بودی یار.

— ۲۶ —

من (عاشق) یاخشی‌در
یاخشی صدف یاخشی‌در
عاشق که رای دانیشماز
یاخشی سندن یاخشی‌در.

—

— ۲۷ —

من (عاشق) یاسدی داغلار
قار کلدی باسدی داغلار
اوچ آی طویلی بایراملی
دوققوز آی یاسدی داغلار

—

— ۲۸ —

من (عاشق) قارداشا دوشر
قار یاغار قارداشا دوشر
قارداشڭ مشکل ایشی
کنه قارداشا دوشر.

—

— ۲۹ —

من (عاشقم) اوزللر
سونا کولده اوزللر
ساغ ألڭ قایداسی‌در
بویون قوجار، اوز ألر.

—

— ۳۰ —

من (عاشق) کوزیمز وار
کبابا کوزیمز وار
بیزده کوزل کورمیشیك
بزیمده کوزیمز وار

—

— ۳۱ —

من (عاشق) نه قارادر
کیئدیکڭ نه قارادر
بی‌وفا یار ألیندن
کور کونم نه قارادر.

—

— ۳۲ —

من (عاشق) شان باغلار
کلی پریشان باغلار
ایله یخیخدی کوکلم
آری کلسه شان باغلار.

—

— ۳۳ —

من (عاشق) کولن دملر
(شه) دوشمش کلده نملر
کولسون ایندی کولنلر
کیتدی بز کولن دملر.

—

— ۳۴ —

(عاشق) جنکللی داغلار
کللی پنجه‌لی داغلار
یاریندان آیری دوشن
نیجه دینجه‌لی داغلار.

—

— ۳۵ —

من (عاشق) بیر بیر دوشر
آتلانان بیر بیر دوشر
سنلن کیچیردیکیم کونلر
یادیما بیر بیر دوشر.

—

— ۳۶ —

من (عاشق) مینایه دکر
خالك مینایه دکر
ایل وار بیر کونه دکمز
کون وار مین آیه دکر.

—

— ۳۷ —

من (عاشق) کولرلر
آغ بیلکه‌ر کل أللهر
بیر ایکیت ذلیل اولسا
أل چالوبان کولرلر.

—

— ۳۸ —

من (عاشقم) آرخا وار
کوتور بیلك آرخا وار
غم چکمه ده‌لی کو کلم
(علی) کیمی آرخا وار.

—

— ۳۹ —

(عاشقم) یاره باخار
بایقولار یاره باخار
بیر کوز که کیرپك چالا
او نیجه یاره باخار.

—

— ٤٠ —

(عاشقم) مردم آزار
اولماسین مردم آزار
کیرپك چالما کوزلریم
جاناندان (۱) مردم آزار.

—

(۱) مردم: به‌بك، گورگج دیمکدر.

— ٤١ —

(عاشق) هر آیه چاتار
مشکل هر آیه چاتار
جان چیخدی جانان کلمز
هرای هر آیه چاتار.

—

— ٤٢ —

من (عاشق) کوزده نه وار
کبابه کوزده نه وار
جمال کورمك ثوابدر
قوی باخسون کوزده نه وار.

—

— ٤٣ —

من (عاشقم) (چیل) (۲) آولار
چیل ککلکلر، چیل آولار
یارك نازك أللرین
اینجیتمه‌یك (چیلاو)لار (۳)

—

— ٤٤ —

من (عاشقم) آی نه‌لر
أله آلمش آی‌نه‌لر (آینا)
بش کون فانی دنیادا
نه‌لر چکدیم آی نه‌لر.

—

(۲) چیل: ککلك دن کیچیك بیرقوشدر روسجا Куропатка دیبرلر.

(۳)چیلاو: بیرفسم پلاودرکه‌اوکا (دم) یاغی ویرمیوپ (کره) ایله بیرلر. چیلوکباب، ترچه‌ایمدیده معروفدر.

— ٤٥ —

من (عاشق) آی کوزلر
(اولکر) کوزلر آی کوزلر
یورنوخ مارال باخیشلو
باخا قالمش آی کوزلر.

—

— ٤٦ —

من (عاشق) کوك باغلار
کوك اوتلاقلار کوك باغلار
کوزلك قایداسیدر
آغ بوخاغا کوك باغلار

—

— ٤٧ —

من (عاشقم) اوزاوشور
سونا کولده اوزاوشور
(مه) أسر تیئل ترپنه‌ر
سایه دوشر اوزاوشور.

—

— ٤٨ —

من (عاشق) قارا تیللر
آغ اوسته قارا تیللر
بیر نامرد بیر نامردك
عمرینی غارت ایلر.

—

— ٤٩ —

من (عاشق) دردی وار
کیتمز ایله دردی وار
سایل مثاللی کوکلم
چوخ دولانیر دردی وار.

—

— ٥٠ —

من (عاشق) مارال آزدر
آوچی چوخ مارال آزدر
غم چکمه منم یاریم
ئولمه‌رم مار (آلاز) در.

—

— ٥١ —

من (عاشق) لکه وار
بیئلك کوتور لکه وار
آیدان کوزل زاد اولماز
باخ اوزینده لکه وار.

—

— ٥٢ —

من (عاشق) چکنه ویر (چه که‌نه)
دورلدیروب چکنه ویر
بو دردی من چکنمنم
آپاروب چکنه ویر.

—

— ٥٣ —

من (عاشق) قارا باغلار
اطلاسدان قارا باغلار
من ئولسم یار آغلاسین
ایئل کلر قاراب (۱) آغلار.

—

— ٥٤ —

(عاشقم) بیله باغلار
کمرین بیله باغلار
اوزمدیم کل غنچه‌سین
قوروسین بیله باغلار.

—

(۱) قاراب: باقارآغلار. قاراماق، مکاقارادی.

— ۵۵ —

(عاشق) یوز ایله دکر
شانه یوز تیئله دکر
ایل وار یبر کونه دکمز
کون وار یوز ایله دکر.

—

— ۵۶ —

من (عاشق) او کون ایلر
او (قوزه‌ی)لر او (کونی)لر
یار یارا قاووشاندا
بایرامین اوکون ایلر.

—

— ۵۷ —

من (عاشق) آلتین آولار
کنجه‌نك آلتی ناولار
بختور کل باشینا
تر بوخاق آلتین آولار.

—

— ۵۸ —

(عاشق) یادینا باغلار
خالك یادینا باغلار
کنه قوجا بلبلك
دوشوب یادینا باغلار

—

— ۵۹ —

(عاشقم) (کوران)ا وار
(هوران)دان (کوران)ا وار
بیر وفالی یار ایلن
کیتمکه کورا نه وار

—

— ۶۰ —

من (عاشق) کیم دوشورر
کیم دوزر کیم دوشورر
غربتده ئولن ئولونی
قبیره کیم دوشورر.

—

— ۶۱ —

من (عاشق) قانا دیشلر
قوش اوچار قاناد ایشلر
بیر اوپوم آغ بوخاقدان
قوی باتسین قانا دیشلر.

—

— ۶۲ —

(عاشق) منم قال آلار
بورجسیز اولماز قالالار
چونکه کیده‌رکی اولدیق
ساغلیق ایلن قالالار.

—

— ۶۳ —

(من) عاشق یاز کوندر
پاییز کوندر یاز کوندر
کاغذ اکر تاپماسك
یارپاغ اوسته یاز کوندر.

—

— ۶۴ —

من (عاشق) سکا داغلار
(شه) دوشمش سکا داغلار
یار أیلندن دوتیئدیم
چیخئیدیم سکا داغلار.

—

— ٦٥ —

(عاشق) سو (۱) دیوب آغلار
سنبل سو دیوب آغلار
دریادا بیر کل بیتوب
اودا سو دیوب آغلار.

—

— ٦٦ —

(عاشق) یارامی باغلار
طبیب یارامی باغلار
کوکل ایستر أل چاتماز
کسوب یارامی باغلار.

—

— ٦٧ —

من (عاشق) کوزل اوخلار
دوتوبدی کوزل اوخلار
چرکین اوخلیا بیلمز
اوخلاسا کوزل اوخلار.

—

— ٦٨ —

من (عاشقم) یوز یلوار (۲)
اللی ایل وار یوز یلوار (۳)
فلك بیلدیکین ایلر
سن ایسترسك یوز یالوار.

—

(۱) سو: سوز-ساو دیمکدر تفصیلات ایچون (شکی ساولاری) آدنلو کتابچامزا مراجعت بویورولا.
(۲) یلوار: ایل وار.
(۳) یلوار: ایل وار.

— ٦٩ —

من (عاشق) اوزنکی‌لر
دوتوبدر اوزنکی‌لر
یارك نازیك ایاغك
اینجیتمه‌یك اوزنکی‌لر.

—

— ۷۰ —

(عاشق) کیجه‌دن کیدر
مرغك کیجه‌دن کیدر
یارك فکری خیالی
منی کیجه دنك ایدر.

—

— ۷۱ —

باغبان اولان کل أللر
سونا کوزلوم کل أللر
(عاشق) دییر قانمازا
قاه قاه چکوب کولرلر.

—

— ۷۲ —

(عاشق) باشینا باغلار
زلفین باشینا باغلار
بلبل ئولدی کل سولدی
قالدی باشینا باغلار.

—

— ۷۳ —

من (عاشق) نیجه کوزلر
اوخ آتان نیجه کوزلر
بیر کوزکه کیرپك چالا
یار یولین نیجه کوزلر.

—

— ۷٤ —

من (عاشق) دریالار
کیچدیك کلدیك دریالار
بختور زلفك اوجی
آغ بوخاخان‌در (۱) یالار.

—

— ۷۵ —

من (عاشقم) کل تر
باغبان ساخلار کلی تر
یار یارا یتوشنده
دوداغ تیتره‌ر دل ایتر.

—

— ۷٦ —

دور آتلان (خالدانا) وار
مرغ ایچون خالدانا وار
أممه‌لی لبدر (عاشق)
بوخاخدا خالدا نه وار.

—

— ۷۷ —

من (عاشق) یارا سیزلار
بایقولار یارا سیزلار
یارالی‌نك دردینی
نه بیلور یارا سیزلار.

—

— ۷۸ —

من (عاشق) یاره یتر
بایقولار یاره یتر
نه بوردا درد بیلن وار
نه ألم یاره یتر .

—

(۱) در: تر دیمکدر, تریالاماق.

— ۷۹ —

من (عاشق) شرین ایلر
پستانك شیر (۱)ی نیلر
یار اوزی شرین اولسا
هر ایشین شرین ایلر.

—

— ۸۰ —

من (عاشق) کوز ایزی وار
کبابدا کوز ایزی وار
سکا یادلار باخوبدر
اوزکده کوز ایزی وار.

—

— ۸۱ —

(عاشق) یانه یانه دور
خالك یانه یانه دور
باخدك منی کورمدك
آه چك یانه یانه دور .

—

— ۸۲ —

(عاشق) خلقه نایب‌در
امیر خلقه نایب‌در
زنخدان قیرمزیدر
مکر خال قانایب‌در.

—

— ۸۳ —

من (عاشق) مرده وار
کوچ‌سك تازه یورده وار
توخ تولکی‌یه وارینجا
آجدا اولسا قورده وار

—

(۱) شیر: فارسجا سود معنی‌سنه‌در.

— ۸۳ —

(عاشق) چراغی نیلر
یانان چراغی نیلر
بیر چراغ که حقدن یانا
او چراغ یاغی نیلر

—

— ۸٤ —

من (عاشق) کوزیم ایشلر
کبابه کوزیم ایشلر
باخارام یار یولنه
نه قدر کوزیم ایشلر.

—

— ۸۵ —

قارشودا یای ایشین کور
یاز اوتر یای ایشین کور
کامل اوستادك (عاشق)
یا اوزین یا ایشین کور

—

— ز —

من (عاشق) قارانی یاز (۱)
آغ اوزده قارانی یاز
هر کاغذك باشیندا
من بختی قارانی یاز.

—

— ۸٦ —

من (عاشق) کله ناز
بلبل ایلر کله ناز
بو دنیا یامان دنیادر
آغلیان چوخ کولن آز.

—

— ۸۷ —

من (عاشق) لاله یالقز
کل یالقز لاله یالقز
قورخورام غریب ئولم
جنازه‌م قاله یالقز.

—

— ۸۸ —

من (عاشق) خلاص اولماز
کل خاردان خلاص اولماز
نه بلالی قوش اولدوم
درد مندن خلاص اولماز.

—

— ۸۹ —

من (عاشق) کوزل آیاز
(مه) أسر کوزل آیاز
قلمکك قوربانی ام
کوزه‌لی کوزله یاز

—

— ۹۰ —

من (عاشقم) قالاسیز
شهر اولماز قالاسیز
من که کیتمه‌لی اولدیم
ساغلیق ایلن قالاسیز.

—

— ۹۱ —

من (عاشق) سرین آیاز
(مه) أسر سرین آیاز
دوستا کلن قادانی
دشمنك سرینه یاز.

—

(۱) قارا نیاز، باق نیاز دیمکدر.

— ۹۳ —

من (عاشقم) ساری قیز
ساری کوینك ساری قیز
سینه‌م تابوتك اولسون
ساچك ایلن ساری قیز.

—

— ۹٤ —

من (عاشقم) خان آراز
سلطان آراز خان آراز
چایك چشمه‌ك قوریسین
منم کیمی یان آراز.

—

— ۹۵ —

من (عاشقم) یوز ایل کز
یوز ایل دولان یوز ایل کز
وفالی همدم ایچون
هیچ کزمه‌سك یوز ایل کز.

—

— ۹٦ —

من (عاشقم) آلا کز
آلا یایلاق آلا کز
کیتمه کوزیم اوکندن
جانم آلا آلا کز.

—

— ۹۷ —

(عاشق) اوز یردن اوز
سونالار اوز یردن اوز
کیرپکلر کولکه سالمش
یاریلمش اوز یردن اوز.

—

— ۹۸ —

(عاشق)یی ایشین بیلمز
خالك یی‌ایشین بیلمز
یاپالاق طرلان اولسا
دیده‌ر یئیشین بیلمز.

—

من (عاشق) اوز یردن اوز
سونالار اوز یردن اوز
مژکان سایه‌سی دوشمش
یاریلمش اوز یردن اوز.

—

— ۹۹ —

من (عاشق) منم سنسیز؟
مجنونه تنم *) سنسیز
داغدا (کئییك) مه‌له‌سه
بیلکلن منم سنسیز.

—

— ۱۰۰ —

من (عاشقم) مهر اوز
کلی باغدان مهر اوز
سینه کدر جای نمازیم
زلفك تسبیح مهر اوز.

—

— ۱۰۱ —

(عاشقم) اوز یردن اوز
سونالار اوز یردن اوز
بیلسم جانان کلدیکین
دوشه‌رم اوز یردن اوز.

—

(*) تن: برابر مساوی.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

— ۱۰۲ —

من (عاشقم) دردك اوز
كلی باغدان ده‌ردك اوز
یا منی جاندان ایله
یا جانمدان دردك اوز .

—

— ۱۰۳ —

من (عاشقم) یانه اوز
اوردك كولده یانه اوز
نیجه‌سك بیر آه چكیم
یاش توكوله یانه اوز.

—

— ۱۰۴ —

من (عاشق) یازا نیاز (۱)
آل قلم یاز آ (نیاز)!
بلبل كلك یاپراغین
ساخلامش یازا نیاز.

—

— ۱۰۵ —

— س —

من (عاشق) اودا سالماس
او خوی دی اودا سالماس
هیچ پروانه منم تك
ئوزینی اودا سالماس.

— ش —

— ۱۰۶ —

من (عاشق) یازا نیاز (۱)
اود دوشمش اودا (۲) یانمش
ألیمی دوست أتكندن
اوزدی بیر اودا یانمش .

(۱) نیاز: عاشق آدیدر.
(۲) اودا: اوتاق، اوتاق دیمكدر. ودا باشی ایندیده معروفدر.

— ۱۰۷ —

من (عاشق) بولارمش
عجب چشمه سولارمش
عزرائیل یالان ایمش
جان آلان بولار ایمش.

—

— ۱۰۸ —

من (عاشق) قالینجه باغ
بار ویرمز قالینجه باغ
ویرانه قالسا یكدر
دشمنه قالینجه باغ.

— غ —

— ۱۰۹ —

قارشومزدا او دیزاغ
او (دویران) (۳) دی او دیزاغ (٤)
سمندر خویلی (عاشق)دن
هیچ وقت اولماز اود اوزاغ.

— ك —

— ۱۱۰ —

من (عاشق) أسدی فلك
صبریمی كسدی فلك
كوزل كللی باخچامدا
شومالیم كسدی فلك.

—

— ۱۱۱ —

(عاشق) كوز آلا كرك
كباب كوز آلا كرك
قاش قارا كیرپك قارا
اوز آغ كوز آلا كرك.

(۳) دویران: كند آدی‌در.
(۴) دیزاغ: كند آدی‌در.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

— ۱۱۲ —

ـ ل ـ

من (عاشقم) کله کل
رقیب کوردك کله کل
یار بوخاغا کل سانجمش
پیوست اولمش کله کل.

—

— ۱۱۳ —

من (عاشقم) آغام کل
ئولمه‌میشم ساغام کل
بوینومدا غم زنجیری
یولکدا دوستاغام کل

—

— ۱۱٤ —

من (عاشقم) ها سن کل
سیوکی باغین کسن کل
کوکلم سنی ایستیر
یا من کلیم یا سن کل.

—

— ۱۱۵ —

من (عاشق) جهانی کل
خویی کل جهانی کل
من ئوز کلیمی ایسترم
کوتورسه جهانی کل.

—

— ۱۱٦ —

قارشودا یریمش آل
خستیه یریمش آل
ساغالدیم (سایری) چیخدی
(عاشق) دیر یریمش آل.

— ۱۱۷ —

(عاشق) یامانجا دکل
خالك یامانجا دکل
کونمز بیله کیچسه
کنه یامانجا دکل.

—

— ۱۱۸ —

زلفك سیاه یوز یوز ایل
عمرك اولسون یوز یوز ایل
(عاشق) سندن یوزولمز
سن عاشقدن یوز یوز ایل.

ـ م ـ

— ۱۱۹ —

من (عاشق) اویار منم
غم باغرم اویار منم
مکه‌مدر، مدینه‌مدر
قبله‌مدر، او یار منم.

—

— ۱۲۰ —

من (عاشق) اوزه مردم
دریاده اوزه مردم
منده قارا کیئسیدیم
زلف تك اوزه مردم. (۱)

—

— ۱۲۱ —

من (عاشق) او کوله‌نم (۲)
(شه) سالمش او کوله نم
قرآن کتور أل باسیم
سنکله او کولنم.

---

(۱) یوز امه‌ردیم.
(۲) تعریف اولونان.

— ۱۲۲ —

من (عاشق) ئوزیم نیلم
بو درده دوزیم نیلم
آه چیکسم عالم یانار
چکمسم ئوزیم نیلم.

—

— ۱۲۳ —

من (عاشق) سکا کوزیم
(سه‌یریور) سکا کوزیم
بیردن آیریلیق اولار
قوی باخسون سکا کوزیم.

—

— ۱۲٤ —

(عاشقم) نی‌لن آلیم
الیفی بی‌لن آلیم
کوسدیروب یولا سالدیم
کوکلنی نی‌لن آلیم.

—

— ۱۲۵ —

من (عاشق) یازا دردیم
کاتب یوخ یازا دردیم
فقیر بلبل‌لر کیمی
قالوبدر یازا دردیم.

—

— ۱۲٦ —

من (عاشقم) باختی کم
باغبانم یوخ باغ تیکم
قلکه من نیتمشدیم
قلك مکا باخدی کم.

—

— ۱۲۷ —

من (عاشق) چتنه دردیم
کل أکدیم چتنه دردیم
اوتوررام یول اوسته من
دییه‌رم چاتانا دردیم.

—

— ۱۲۸ —

(عاشق) لیق منم دردیم
یازیلماز (؟) منیم دردیم
دریالار مرکب اولسا
یازیلماز منم دردیم.

—

— ۱۲۹ —

من (عاشق) کنه کللم
دولانوب کنه کللم
اوزیم اوزیکی کورسه
ایمانه دینه کللم.

—

— ۱۳۰ —

من (عاشق) کله بندم
بلبلم کله بندم
اولکه‌کزدا غریبم
بیر شرین دیله بندم.

—

— ۱۳۱ —

(عاشقم) منده کلدیم
کوزل‌سك منده کلدیم
حسنکك تماشاسنه
ایل کلدی منده کلدیم.

—

— ۱۳۲ —

من (عاشق) نیجه سایم
أمکیم نیجه سایم
یارسیز کیچن کونلری
عمریمه نیجه سایم.

—

— ۱۳۳ —

(عاشقم) کل ایسترم
بلبلم کل ایسترم
سندن من ای وفاسیز
بیر شرین دیل ایسترم.

—

— ۱۳٤ —

(عاشقم) دولان کوزیم
کبابه دولان کوزیم
بلکه یاری کوره‌سن
هر یاکا دولان کوزیم.

—

— ۱۳۵ —

(عاشقم) قالان کوزیم
کبابه قالان کوزیم
(ثریا) تك یولکدا
صبحه تك قالان کوزیم

—

— ۱۳٦ —

(عاشق) یامانی کوریم
ئولسون یامانی کوریم
نه یامان منی کورسون
نه من یامانی کوریم.

—

— ۱۳۷ —

من (عاشقم) دوشمنم
آتلانمشم دوشمنم
کورنیجه یاد اولمشم
یار یادینا دوشمنم.

—

— ۱۳۸ —

من (عاشق) آی کاغذم
دیلی یوخ زای کاغذم
کیدیرسك یار یانینا
دیل آچ آی وای کاغذم.

—

— ۱۳۹ —

من (عاشق) اویمامشام
باش یره قویمامشام
یار مندن دویوبدرسا
من یاردان دویمامشام.

—

— ۱٤۰ —

من (عاشقم) من شادم
رقیب غمکین من شادم
یارا دییك شاد اولسون
خیالیله من شادم.

—

— ۱٤۱ —

من (عاشقم) دوشنم (۱)
آتلانوبن دوشنم
نه سن کوزدن سالان‌سك
نه من کوزدن دوشنم.

(۱) دوشه، نم.

— ۱۴۲ —

ـ ن ـ

من (عاشق) آو آلماسون
(چاخماغ)ك (قاو) آلماسون
سنی ووران آوچی‌نك
(لئی) (۱) لری آو آلماسون.

—

— ۱۴۳ —

(عاشق) کوره‌نه قوربان
زلفین هوره‌نه قوربان
من که سنی کورمیرم
سنی کوره‌نه قوربان.

—

— ۱۴۴ —

من (عاشقم) یاخ آندان
یا سلطاندان یا خاندان
مه‌لر شوخلیق ایلر
کاه کاه چیخار یاخاکدان.

—

— ۱۴۵ —

(عاشقك) یادینده‌سن
ترسامی یا دین‌ده‌سن
عالم یادینه دوشمز
سن ایله یادینده‌سن.

—

— ۱۴۶ —

(عاشقم) دونمه مندن
ویر طفله دون مه‌کدن
دوروب سالالانماق سندن
بویکا دونمه مندن.

—

(۱) لئی آو قوشی‌نك بیر قسمیدر.

— ۱۴۷ —

(عاشقم) یا دینده من
ترسامن یا دینده من
یارب اویاد اولمشین
وارممی یادینده من.

—

— ۱۴۸ —

درمان سندن درددن من
خالی اولمن (۱) درددن من
(عاشق) دیر او کون اولماز
آدك آلوب درددن من.

—

— ۱۴۹ —

سو کلر آخماق ایلن
قایالار یخماق ایلن
(عاشق) مراده یتمز
ایراخدان باخماق ایلن.

—

— ۱۵۰ —

من (عاشق) درد اولسون
کوزلریمه در (۲) دولسون
ایشیتدیم رقیب ئولمش
اودا مکا درد اولسون؟

—

— ۱۵۱ —

من (عاشقم) له‌له‌من (۳)
غفلتده‌یم هله من
درددن غمدن هجراندان
باغلامشام شله من.

—

(۱) اولمن: اسکی املامزده‌اولمم دیمکدر.
(۲) در: تر، عرق دیمکدر.
(۳) له‌له‌من: دایه‌یم، له‌له‌یم دیمکدر.

— ۱۵۲ —

من (عاشق) اویانا سن
هردم باخ اویانا سن
یاردان مکا بیر خبر
سن مندن اویاناسن.

—

— ۱۵۳ —

من (عاشق) کیچدی مندن
سو کلدی کیچدی مندن
مردلره کورپی اولدیم
نامردلر کیچدی مندن.

—

— ۱۵٤ —

من (عاشقم) یان، دورسون
آت اوخکی یان دورسون
زلفکا قدغن ایت
آغ اوزکدن یان دورسون.

—

— ۱۵۵ —

من (عاشقم) بالاسین
(لاچین) ویرمز بالاسین
من بالامی ایسترم
بالام ایستر بالاسین.

—

— ۱۵٦ —

من (عاشق) کوندەسن
کولکەدەسن کوندەسن
جان آلان بیر کون اولار
جانم آلدك کوندەسن.

—

— ۱۵۷ —

من (عاشقم) تنم سن
هم جانم، هم تنمسن
یاتدیم یوخودا کوردیم
مکا دیرسن منم سن.

—

— ۱۵۸ —

من (عاشق) قارا کلسین
زلف اوزه قارا کلسین.
سنسیز بایرام ایلەسم
بایرامم قارا کلسین.

—

— ۱۵۹ —

من (عاشق) بیردانەسن
بیر کلسك بیر دانەسن
من ئولسەم سنه قوربان
سن ئولمه بیر دانەسن.

—

— ۱٦۰ —

من (عاشق) یار ایچریدن
کس باغریم یار ایچریدن
کیتدی کوزیم قراسی
چیخمادی یار ایچریدن

—

— ۱٦۱ —

من (عاشق) میناکردن
مینا بوی مینا کردن
آلتدن سال اوستدن تورپاخ
قورخورام سینا کردن.

—

— ۱۶۲ —

من (عاشق) (میراو) (۱) سندن
هیچ کیتمز (قیراو) سندن
یوز ایل آوچیلیق ایتدیم
وورمادیم بیر آو سندن.

—

— ۱۶۳ —

من (عاشق) یار ایچریدن
کس باغریم یار ایچریدن
کوزیم قاپودا قالدی
چیخمادی یار ایچریدن.

—

— ۱۶۴ —

من (عاشقم) یاره‌سن
بایقو میلی یاره‌سن
نه توکنمز درد اولدك
نه ساغالماز یاره سن.

—

— ۱۶۵ —

(عاشق) ناشی ألندن
آغلار ناشی ألندن
یاسدیق شکایت ایلر
کوزیم یاشی ألندن.

—

— ۱۶۶ —

(عاشقم) اودا یانسین
پروانه‌ك اودا یانسین
سنی مندن ایلیه‌ن
اود دوتسین اودا یانسین.

—

— ۱۶۷ —

من (عاشق) اوخاندان
او سلطاندان او خاندان
بیر دسته کل اولیئدیم
آسیلیئدیم اوخ آندان.

—

— ۱۶۸ —

من (عاشقم) کوشکه‌سن
کورپی سالدك کوشکه سن
کلدیك دردیم آرتیردیك
کلمییدیك کشکه سن.

—

— ۱۶۹ —

من (عاشق) ناشی ألندن
توتما ناشی ألندن
یاسدیغیم شکایت ایلر
کوزیم یاشی ألندن.

—

— ۱۷۰ —

من (عاشق) قویمازسك
خالك یوزه قویمازسك
جان کیدوب جسد قالمش
کنه یاردان دویمازسك.

—

— ۱۷۱ —

(عاشق) کوزومزدن
کبابه کوزومزدن
خالدان زلفدن بوخاخدان
دویمادی کوزوم اوزدن.

—

(۱) میراو: آذربایجان داغلاریندادر.

— ۱۷۲ —

خان کوچدی حیادیندن (۱)
آرتیقدی حیاء دیندن
ئولنه‌جن (عاشق)ك
چیخمازسك ها، یادیندن.

—

— ۱۷۳ —

من (عاشق) اویانه‌سن
غفلتدن اویانه‌سن
یاردان مکا بیر خبر
سن مندن اویانه‌سن.

—

— ۱۷٤ —

من (عاشقم) هاسن سن
رقیب قویما هاسن سن
عالم کوزه‌له دونسه
منم میلم ها سن سن.

—

— ۱۷۵ —

(عاشقم) او یانینجان
من یانم اویانینجان
کسم یاسدیغك دیبین
یالواریم اویانینجان

—

— ۱۷٦ —

من (عاشقم) او یازه (۲)
بولود نیلر او یازه
بیر درین ملا کرك
من دیدیکجه او یازه.

—

(۱) حیاط، ایشیك.
(۲) او طرفه دیمکدر.

— ۱۷۷ —

من (عاشق) کوله کوله
کل أکدیم کوله کوله
ایویمی دشمن یخدی
اوزیمه کوله کوله.

—

— ۱۷۸ —

من (عاشق) باخچا نانه
باغ نانه باخچا نانه
حسرت قالما کوزلریم
دویونجه باخ جانانه.

—

— ۱۷۹ —

(عاشق) باخ ایشم سنه
دوشوب باخ ایشم سنه
یالوارماقدر بس ندر
مظلوم باخیشیم سنه.

—

— ۱۸۰ —

من (عاشق) قلبی *) ناره
آی دوغار قلبی ناره
دیل ایلن دوست اولانك
ایش ایلن قلبین آره.

—

— ۱۸۱ —

من (عاشق) داغلاره
دومان چوکمش داغلاره
دردك مجنون ایلیوب
منی سالمش داغلاره.

—

*) قلبی: اوجا معناسنه‌در.
آی دوغدی قلبی‌لندی
دوغدیغجا قلبی‌لندی

— ۱۸۲ —

من (عاشق) بیر جانانه
بیرجه کل بیرجه نانه
هر جانانه جان ویرمه
ویرسن ویر بیر جانانه.

—

— ۱۸۳ —

من (عاشق) ائیل کلنه
آلنیندا تئل کلنه
بوردا بیر باغ سالارام
یارکله کولکه‌لنه.

—

— ۱۸٤ —

من (عاشق) منایه کله
قربان (منا)یه کله
ألیم سندن اوزمرم
کوکدن مین آیه کله.

—

— ۱۸۵ —

من (عاشق) باخ سمایه
(نر) کوکره‌ر باخسا (مایه) (۱)
ذره‌جه یوزك کورسم
نامردم باخسام آیه.

—

— ۱۸٦ —

من (عاشق) بو دار کونده
غم منی بو دار، کونده
کوکلم ایستر یاریمی
کلیئدی بو دار کونده.

—

(۱) مایا: ده‌وه‌نك دیشی‌سنه (نر) سه أرککنه دیرلر.

— ۱۸۷ —

من (عاشق) اودا پاره
آی دوغدی اودا پاره
وارمی بیر اودی سونمش
جانمدان اود آپاره.

—

— ۱۸۸ —

من (عاشق) چمن یرده
سو دورار چمن یرده
یارا قوربان اولوئیدیم
سویونوب چیمن یرده.

—

— ۱۸۹ —

من (عاشقم) دنیایه
اوخین آتدی دنیایه
قدرینی بیل جانانك
بیرده کلمز دنیایه.

—

— ۱۹۰ —

ایولر دوشدی یابله
توك زلفکی یا بله
(عاشقك) سیودیکی سن
یا بزن کل یا بله

—

— ۱۹۱ —

(عاشقم) تکجه تکجه
خاللارك تکجه تکجه
نه اولا یاری کوریم
دانیشاخ تکجه تکجه.

—

— ۱۹۲ —

(عاشقم) باغداد آره
زلفکی باغدا داره
بلبلی کلدن اوتری
چکدیلر باغدا داره.

—

— ۱۹۳ —

(عاشقی) أکن کیجه
دوست بوینك أکن کیجه
جسدده جان تیترر
أل أله دکن کیجه.

—

— ۱۹٤ —

من (عاشق) بو وطنده
کوزیم یولدان اوتنده
غریبلك یامان درددی
باش یاسدیغا یتنده.

—

— ۱۹۵ —

من (عاشق) بیرده بیرده
بیر ایش وار تك صبیرده
ئولنده بیردن ئولهك
قویلاناق بیر قبیرده.

—

— ۱۹٦ —

من (عاشق) قلبی یرده
سو دورماز قلبی یرده
کیدیرسك منلن کیت
کیتمیرسك قال بو یرده.

—

— ۱۹۷ —

من (عاشقم) یوز درده
یوز درمانه یوز درده
شکلین یادیمه دوشدی
کوزیم قالدی یوز در ۱) ده.

— ۱۹۸ —

(عاشقم) من صیاده
تورین قورمش صیاده
کوزده کوکلده سن سن *)
دوشرمی کیمسه یاده .

—

— ۱۹۹ —

من (عاشق) کیجه منده
درد منده، کیجه منده
اوشاق تك آغلار (عاشق)
لبکدن کیج أمنده .

—

— ۲۰۰ —

(عاشق) مین آیه کله
قوربان منایه کله
سن‌سیز قرارم کلمز
کوکدن مین آیه کله.

—

— ۲۰۱ —

بیر (برده)در اوزکنجه
اوزکین جانم اوزکنجه
شهمار ایلن باش باشا
(عاشق) قویمش اوزکنجه (کونجه)

—

(۱) در، فاپو.
*) بعضا: تورینه (طرلان) دوشمش کیمسه‌سی اویادا.

— ۲۰۲ —

من (عاشق) کل یوزینه
(شه) دوشمش کل یوزینه
سونام باخچادان کلیر
سانجوبدر کل یوزینه .

—

— ۲۰۳ —

من (عاشق) مارالیانه
سنده کل مارالیانه
نیجه‌سن بیر آه چکیم
داغلاردا مارال یانه .

—

— ۲۰۴ —

من (عاشق) کل خاره
چیچکك کلی خاره
جفانی بلبل چکدی
تاپشیردی کلی خاره .

—

— ۲۰۵ —

من (عاشق) ممقانه
یول دوشدی ممقانه
سینه‌ك اوسته کس باشیم
قوی باتسون مه‌مه قانه.

—

— ۲۰۶ —

من (عاشق) اوزون دره
کیتدیکجه اوزون ده‌ره
ایسترم بیر باغ سالیم
یار کله اوزون (۱) دره.

(۱) اوزون متصل همیشه دیمگدر.

— ۲۰۷ —

من (عاشق) نارین دره
کیتدیکجه نارین دره
ایسترم بیر باغ سالیم
یارکله نارین دره .

— ۲۰۸ —

(عاشقم) یارا منده
سیزیلدار یارا منده
ئولی اولسام دیریللم
لبکدن یار أمنده (۱)

—

— ۲۰۹ —

من (عاشقم) سالیانه
دارا زلفك سال یانه
نیجه‌سن بیر آه چکیم
(کر) قورویا سال (۲) یانه.

—

— ۲۱۰ —

من (عاشق) قالا یرده
بورج یرده قالا یرده
قورخورام غریب ئولم
جنازه‌م قالا یرده

—

— ۲۱۱ —

من (عاشقم) دیداره
یو، زلفکی، دید، آره
حسرت قالار کوزلریم
دیدار باخسا دیداره.

—

(۱) ئه‌منده.
(۲) سال: دکزك ایچریسنده اولان داش‌لارا دیلیر.

— ۲۱۲ —

من (عاشق) تیکن کله
سارماشمش تیکن کله
چوخلاری کوز تیکوبدر
من کوزیم تیکن کوله.

—

— ۲۱۳ —

من (عاشق)م دل یاره
بایقو میلی دل یاره
آغلاماخدان کوزلریم
سیزلاماخدان دیل یاره.

—

— ۲۱٤ —

من (عاشق) کیمسه سیزه
رحم ایله کیمسه سیزه
نه کوکده ملك بکزه‌ر
نه یرده کیمسه سیزه.

—

— ۲۱۵ —

(عاشقم) قان آدیله
چك بوینوم قنادیله (۱)
خیالم کزن یرلری
قوش کزمز قنادیله.

—

— ۲۱٦ —

من (عاشق) آییلان کونه
کون داغا یاییلان کونه
سنی کوروب مست اولدیم
یازیق من آییلان کونه.

—

(۱) قنادیل: قندیلك جمعی‌در.

— ۲۱۷ —

من (عاشق) تیکه تیکه
کس باغریم تیکه تیکه
ئولنده یار آغلاسون
کفنم تیکه تیکه.

—

— ۲۱۸ —

من (عاشق) آی آیدینه
اوز چکر آی آیدینه
کونده سنك سویله‌دیکك
قایلم آی آی دینه.

—

(عاشقم) یاره منی
بایقولار یاره منی
آغ کونلی بختیاردر
یتیرن یاره منی

—

— ۲۱۹ —

(عاشقم) یوز حصاری
قالانك یوز حصاری
مردك بیر أل کولکه‌سی
نامردك یوز حصاری.

—

— ۲۲۰ —

من (عاشق) آی قباغی
بولوتدر آی قباغی
اوزی کولمز یتیمك
آچیلماز آی قباغی.

—

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

— ۲۲۱ —

من (عاشق) قازانچانی
دولدیر ویر قازانچانی
جان قویدوم جفا چکدیم
بیر کوروك قازانج هانی.

—

— ۲۲۲ —

من (عاشق) لنکرود (۱)ی
دوتوبدی لنکه رودی
چوخ بیلوب آز دانشماق
ایکیده لنکر اودی.

—

— ۲۲۳ —

من (عاشق) یاده منی
خالکی یاد امنی
کیمم وار یار یاننده
بیر سالا یاده منی.

—

— ۲۲٤ —

من (عاشق) باسمه منی
آتلانوب باسمه منی
اوشاق تك آغلار (عاشق)
آغزینا باس ممه‌نی

—

— ۲۲۵ —

من (عاشق) قوین دادی
ممه‌لی قوین دادی
أتسیز سوموکسیز قانسیز
(عاشق) دیر قوین دادی.

—

(۱) لنکرود: یر آدیدر.

— ۲۲٦ —

من (عاشق) آیازکسدی
بوز کسدی آیاز کسدی
منی‌ده آل قوینوکا
یازیغام آیاز کسدی.

—

— ۲۲۷ —

من (عاشق) آی اینجه (۱) لی
سیوکلم آی اینجه‌لی
سنی کورن کوزلریم
نه یاتار نه دینجه‌لی.

—

— ۲۲۸ —

من (عاشق) علی میندی
دلدلی علی میندی
کوکلم سنی چوخ ایستر
یتیشمز ألیم ایندی.

—

— ۲۲۹ —

من (عاشق) یوز ایل منی
شانه تك یوز ایل منی
وفالی یار یاد اولماز
کورمسه یوز ایل منی.

—

— ۲۳۰ —

(عاشقم) کوك دانالی
کوچ کیتدی کوك دانالی
تولك طرلان آوینی
یندیرمز کوکدن آلی.

—

(۱) اینجه: شکی کندله رینك بیریدر.

— ۲۳۱ —

من (عاشق) سودا یاندی
اود کلدی سو دایاندی
دردیمی سویه دیدیم
اود دوتدی سودا یاندی.

—

— ۲۳۲ —

من (عاشق) بلا بودی
بال بودی بلا بودی
بلالر چکن باشیم
چك ایندی بلا بودی.

—

— ۲۳۳ —

من (عاشق) آغا کلدی
خان کلدی آغا کلدی
خسته دوشمش قاپیکا
درمانا آغا (۱) کلدی.

—

— ۲۳٤ —

من (عاشق) یاغیب آلی
خوش کوردیك یا(غیب آلی)
قاری دشمن دوست اولماز
یئدیرسك یاغی بالی.

—

— ۲۳۵ —

من (عاشق) یاد آپاردی
اودوزدیم یاد آپاردی
جفا چکدیم یار سیودیم
صفاسین یاد آپاردی.

—

(۱) آغ. کفن دیمکدر.

— ۲۳٦ —

من (عاشق) باش آغالی
(برکشاد)، باشاغ (۱) آلی
بو دنیا سلیمان ملکی
بوندا کیم باشا قالی.

—

— ۲۳۷ —

من (عاشق) خان دووانی
خان ایلر خان دووانی
کومشدن ایو تیکمشم
قیزیلدان خان دووانی (۲)

—

— ۲۳۸ —

(عاشق) بیله یاخشی‌دی
کمر بیله یاخشی‌دی
من بیله کوزلمزدیم
البت بیله یاخشی‌دی.

—

— ۲۳۹ —

من (عاشق) مه‌دومانی
داغلارك مه‌دومانی
هامونك مهدیسی کلدی
بس منم مه‌دومانی (۳)

—

— ۲٤۰ —

من (عاشق) درده ظالمی
دوشسون درده ظالمی
سندن درمان کلمسه
مندن درد آزالیمی؟

—

(۱) باشاغ، باشاق سنبل دیمکدر.
(۲) دیوان معنی‌سنه‌در.
(۳) مهدیم هانی.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

— ۲٤۱ —

(عاشق) یارالار منی
زلفڭ یارالار منی
سنسیز یره کیرمرم
دوششك یارالار منی.

—

— ۲٤۲ —

من (عاشق) قارا قاندی
یوشاندی، قارا قاندی
ئولدیرمیسك عاشقی
أللریڭ قارا قاندی.

—

— ۲٤۳ —

من (عاشق)مکا ساری
باخکلن مکا ساری
هر یرده محنت اولسا
یوز ویرر مکا ساری.

—

— ۲٤٤ —

من (عاشق) أر شباشی
برکشاد أرش باشی
نامرددن کیشی اولماز
یتوشسه عرشه باشی.

—

— ۲٤٥ —

من (عاشقم)دم (۲) آری (۳)
چالدیرما برده مار (٤)ی
قاری دشمن دوست اولماز (٥)
اکریدر بیر دماری.

(۲) دم: عربجه قان دیمکدر.
(۳) آری: تورکجه تمیز معنی‌سنه‌در.
(۴) مارتضمین فارسجا ایلان دیمکدر.
(٥) عاشق بو مصرعی ده‌ده‌قورقوتدان آلوب تخمیس ایتمشدر ممتاز.

— ۲٤٦ —

کییونوبسك یار ساری
کل سینیغم یار ساری
کعبه‌ده ئولسه (عاشق)
یونین قویڭ یار ساری.

—

— ۲٤۷ —

سیودیم بیربی نقابی
(الف)دی (بی) نقابی
زنبور ایوینه بنکزر
(عاشقڭ) بئیین قابی.

—

— ۲٤۸ —

من (عاشق) یادلی
یا دیوانه یادلی
من ئوزیمی ئولدیررم
سکا دکسه یاد أللی

—

— ۲٤۹ —

من (عاشق) کل انباری
کللنمش کل انباری
نه کولور نه کولدیریر
ئوزیکز کولڭ باری

—

— ۲۵۰ —

من (عاشق)دیدم قانی (۱)
یاخانی دیدم قانی (۲)
کوکلمی غم چوروتدی
سینه‌می دیده‌م قانی.

—

— ۲۵۱ —

من (عاشق) آزار قالی
دردلی جاندا آزار قالی
قاری کلبکدر (۳) عاشق
سسله کل آزار قالی.

—

— ۲۵۲ —

من (عاشق)آیرانی
ایچمك اولماز آیرانی
جنت یوزی کورمه‌سین
منی سندن آیرانی

—

— ۲۵۳ —

من (عاشق) عمر عبثدی
بیر وصله عمر عبثدی
وفاسیز یار یولندا
صرف اولان عمر عبثدی.

—

(۱) دیده‌م هانی.
۲) دیدمك هانی.
(۳) کلب؛ عربجه ایته دیرلر. جمعی (کلاب)در.

— ۲۵۴ —

من (عاشق) یوز آزاری
لقمان تانیر یوز آزاری
غریبلکده قالان جانم
تاپوبدر یوز آزاری.

—

— ۲۵۵ —

من (عاشق) درد أکدی
درمان أکدی، درد أکدی
درمانا کیده‌ن طبیب
کل خسته‌نی درد أکدی.

—

— ۲۵۶ —

من (عاشق) خال سالدی
کوکده یره خال سالدی
انسانلاری بلایه
زلفك ایلن خال سالدی.

—

— ۲۵۷ —

(عاشقك) یار خیالی
بایقونك یار خیالی
نه داغلاردان قار کیدیر
نه مندن یار خیالی

—

— ۲۵۸ —

باشا قویمش کاه کاهی
مویدان کلور کاه کاهی
اونوتمیك (عاشقی)
یادا سالك کاه کاهی

—

— ۲۵۹ —

من (عاشق) کلن دردی
هر آی هر کون کلن دردی
جاندان عزیز ساخلارام
جاناندان کلن دردی.

—

— ۲۶۰ —

من (عاشق) کل مکانی
خار آلمش کل مکانی
یاردان آیرو قالمشام
اوزیمده کولمك هانی

—

— ۲۶۱ —

آتلاندیق او (زنکی) (*) نی
سونالار اوزن کونی
ئولسون (عاشق) کورمسون
سندن أل اوزن کونی.

—

— ۲۶۲ —

کوزللك سویلاندی (۱)
شهماردا سویلاندی (۲)
(نسیمی) تك یولکدا (۳)
بو (عاشق) سویلاندی.

—

(*) زنگی: ایراوان طرفنده چای آدیدر.
(۱) سوی: جنس معنی‌سنه‌در.
(۲) سوی: ایلان‌در دیمکدر.
(۳) نسیمی: آذربایجانك اك یویوك شاعر لریندندر.

— ۲۶۳ —

آولادیق داشدیجانی
طرلانك داشدی جانی
قوی دردك (عاشق) چکسون
دیسونلر داشدی جانی.

—

— ۲۶۴ —

(عاشقم) کل ممه‌نی
(شه) دوشمش کل ممه‌نی
ممه‌ك کلدن نازکدر
اینجیدر کل ممه‌نی.

—

— ۲۶۵ —

(عاشقم) یاره سنی
بایقولار یاره سنی
ایللر آیروسی جانم
یتیریم یاره سنی.

—

— ۲۶۶ —

(عاشق) اوزلدی قالدی
شانه دوزلدی قالدی
من کلدیم حسرت ایلن
جانم اوزلدی قالدی.

—

— ۲۶۷ —

من (عاشق) (٤) مهربانلدی
قاش کوزه مهربانلدی
مندن یاد اولان کوزیم
کورکیمه مهربانلدی.

—

(۴) مهربانلدی: مهربانلی دیمکدر. (مهربان) کندی بابابك (شاگرد)ك وفات ایتدیکی و قبری اولان کنددر.
تفصیلات ایچون (آذربایجان ادبیاتی) سای (۱۱) ه مراجعت اولا.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

— ۲٦۸ —

من (عاشق) کس آرانی
کیچمه‌سین کس آرانی
اولورسك وفالی اول
اولمورسك کس آرانی

—

— ۲٦۹ —

من (عاشق) یار آیاغی
یار ألی یار آیاغی
آستانه‌ك قوربانیام
.کوبدر یار آیاغی.

—

— ۲۷۰ —

من (عاشقم) حصاری
سنیق کوکلم، هاساری
عاشق درددن ایو تیکمش
غمدن چکمش حصاری.

—

— ۲۷۱ —

من (عاشقم) نه قالدی
نه غوغادی نه قالدی
فلك منم باشیما
کتورممش نه قالدی.

—

— ۲۷۲ —

من (عاشقم) یوز قاندی
اللی قاندی یوز قاندی
کعبه یخماق بیر ایودی
کوکل یخماق یوز قاندی.

—

— ۲۷۳ —

من (عاشق) ساری قالدی
کون کیتدی ساری قالدی
جان چیخدی جانان کلمز
کوزیم یول ساری قالدی.

—

— ۲۷٤ —

من (عاشق) بوز داغلاری
باسوبدی توز داغلاری
بیلسم که یار کلیر
آشارام تیز داغلاری.

—

— ۲۷۵ —

من (عاشق) اذن یری
(ملا) نك اذن یری
کوزلریم کور اولسون
کورمسون سن کزن یری.

—

— ۲۷٦ —

(عاشقم) بیرده سنی
داك یری بیرده سنی
او قدرئولمیئیدیم
کورئیدیم بیرده سنی.

—

— ۲۷۷ —

من (عاشق) کنه قالدی
ائیل کیتدی بنه قالدی
سنلن منم کوروشم
قیامت کونه قالدی.

—

— ۲۷۸ —

من (عاشقم) یمنی
صراف تانور یمنی
پریشانلیق بابنده
یازلفین کور یامنی.

—

— ۲۷۹ —

(عاشقم) یار دیلینی
رقیبین یار دیلینی
یکانه‌لر نه بیلور
یار بیلور یار دیلینی.

—

— ۲۸۰ —

(عاشقم) یارا منی
بایقولار یارا منی
البته بهشت تاپار
یتیرن یارا منی.

—

— ۲۸۱ —

من (عاشق) کل اوشودی
(شه) دوشدی کل اوشودی
کولدك عقلم آپاردك
بو نیجه کولوش ایدی.

—

— ۲۸۲ —

من (عاشق) نه و فاسی
نه عهدی نه وفاسی
وفالی‌یه جان قوربان
نامردك نه وفاسی.

—

— ۲۸۳ —

من (عاشق) یئدی منی
کوز ایلن یئدی منی
بیر یارا سر ویردیم
عالمه دیدی منی.

—

— ۲۸۴ —

من (عاشق) کسر آیی
رقیبدن کسر آیی
جمالك بیر ذره‌سی
الماس تك کسر آیی.

—

— ۲۸۵ —

من (عاشق) کل انباری
دولیدر کل انباری
درد قویماز کوزیم آچام
غم قویماز کولم باری.

—

— ۲۸۶ —

من (عاشق) یار آلماسی
شیریندر یار آلماسی
یاخشی اولار یار کوکلین
یار یخوب یار آلماسی.

—

— ۲۸۷ —

باشا قویمش که‌کاهی
کلدن کلر، که‌کاهی
اونتمیك (عاشقی)
یادا سالك که‌کاهی.

—

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

— ۲۸۸ —

من (عاشق) کاشان ایشی
هند ایشی کاشان ایشی
دشمن دشمنه ایتمزدی
سن مکا دوتان ایشی

—

— ۲۸۹ —

من (عاشق) یوز آزاری
لقمان تانیر یوز آزاری
غریبلکده قالان جانم
تاپوبدر یوز آزاری.

—

— ۲۹۰ —

من (عاشق) یوز ایلمه‌نی
یخامدان (۱) یوز ایلمه‌نی
وفالی یار یاد اولماز
کوزلسه یوز ایل منی.

—

— ۲۹۱ —

(عاشق) قوچاقلاشالی
خاك اول قوچاقلاشالی
قول مندن (۲) کردن سندن
کل بیر قوجاقلاشالی

—

— ۲۹۲ —

من (عاشق) قار آلتی‌دی
بو یرلر قار آلتی‌دی
جان اوچوب جسد قالوب
باخیرسك قار آلتیدی.

—

(۱) ایلمه: دوگمه، ایلمك که قدیم پالتارلاردا اولوردی.
(۲) گردن: بویون.

— ۲۹۳ —

کیئدیکین دون‌در آیی
کیئی سالان دون‌در آیی
ظلمتده قالدی (عاشق)
بیر بری دوندر آیی.

—

— ۲۹٤ —

(عاشقم) اوز کون نری
یوخلاین اوزکون نری
(مایا)دان کوزمی کسر
باغلاسك اوز کون نری.

—

— ۲۹۵ —

من (عاشق) دالدا یری
(مه‌ی) (۱) ووران دالدا (۲) یری.
ایکی اوره‌ك بیر اولسا
تیز تاپار دالدا (۳) یری.

—

— ۲۹٦ —

من (عاشق) سن عیسالی
من مریم سن عیسالی
آکار آغلار کوزلریم
یادینه سنی سالی.

—

(۱) مه‌ی: نسیم، صبا، سحر یلی.
(۲) دال: بوداق، شاخه، غصن.
(۳) دالدا: استناد‌کاه، پناه‌کاه، سیفناق.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

— ۲۹۷ —

کوز کوردی (کوران) (۱) ناری
(شتیل) دن کور، آك، ناری
جنتده کورمز (عاشق)
قوینکدا کورن ناری.

—

— ۲۹۸ —

کلدی بیر اوز مزه‌لی
اوز میلی اوز مزه‌لی
امیدی وار (عاشق)ك
درکاهدان اوزمز ألی.

—

— ۲۹۹ —

من (عاشقم) باغدادی
پاشا کزر باغدادی
کیتمز بلبل سریندن
کل سوداسی باغ دادی.

—

— ۳۰۰ —

(عاشقم) کل بوداغی
توتوبدر کل بوداغی
منی دردك أکوبدر
نیجه که کل بوداغی.

—

— ۳۰۱ —

(عاشق) درد آزالیمی
دوشسون درده ظالمی
سن کیندن باخماق ایلن
مندن درد آزالیمی؟

—

(۱) گوران: گنجه‌نك یانکده بیرکنددر.

— ۳۰۲ —

(عاشق)ك درد ایوینی
خسته‌نك درد ایوینی
بیله هجران چکه‌نك
یخمازمی درد ایوینی.

—

— ۳۰۳ —

من (عاشق اوز) قنادی
طرلانك اوز قنادی
(مه) اسدی زلف داغیلدی
تئیل دکدی اوز قنادی.

—

— ۳۰۴ —

من (عاشق) سوجی (۱) هانی
سوی (۲)ك تك سوجی (۳) هانی
من لبك تشنه سییم
کوتورسه سو جهانی.

—

— ۳۰۵ —

من (عاشق) آی قیراغی
هیچ اولماز آی قیراغی
آچیلدی بولود زلفك
کورینمدی آی قیراغی.

—

سوحا: بدا هنا شعر سوله‌ین شاعر دیمکدر، احتمال بو (ساوجی)سوزینك مخففی‌در. ممتاز.

(۱) سوجی: چاخیر دیمکدر.

(۲) سوی: جنس، عرق معنی‌سنه‌در. سوایی شیرین تعبیری بوکلمه‌نك تحریفی‌در.

(۳) سوحی: شیرین دیمکدر. معروف (سوجوق) حلواسی بوکا دلیلدر. ایشله‌تدیگمیز (شیرین) فارسجه‌در.

«سوجوق دیلدر عجب گنج معظم
عطا قلمان ایلن هیچ اولمییرکم
مسلمان اوغلیده اولسا سوجوق دیل
دوتوب آلماق اولار بیر قیل ایلن فیل»
ـ صوفی آلله‌یار ـ

— ۳۰۶ —

(عاشق)ك خان دانشی
قولی ایلن خان دانیشی
بلبلك باغرین یارار
غنچه‌نك خندان ایشی.

—

— ۳۰۷ —

(عاشق) یوز ایل مشتری
ساغ اول یوز ایل مشتری
دیشك تك (در)می تاپار
کزسه یوز ایل مشتری.

—

— ۳۰۸ —

(عاشق)ك هم آی ایشی
زلفلرك هم آی ایشی
هم خورشید ایشین ایشلر
جمالك هم آی ایشی.

—

— ۳۰۹ —

(عاشقم) یاره‌سنی
بایقولار یاره‌سنی
ایللر آیروسی جانم
یتررم یاره‌سنی.

—

— ۳۱۰ —

(عاشقم) یاره منی
بایقولار یاره منی
البته بختیاردر
یتیرن یاره منی.

—

— ۳۱۱ —

آی دوغدی تازه‌لندی
دوغدیقجا تازه‌لندی
جانانی کوردی (عاشق)
کوکلی تازه‌لندی.

—

— ۳۱۲ —

من (عاشق) بیزیم ساری
دولان کل بیزیم ساری
دردیم وار درمانم یوخ
درمان تاپ کل بیزیم ساری

—

— ۳۱۳ —

من (عاشق) اوزمه باری
اوزلفك اوزمه باری
باریشیق باشارمادك
دوستلیغی اوزمه باری

—

— ۳۱٤ —

من (عاشق) بیلن بیزی
دوتوبدر بیلن بیزی
داردایق اونوتماسین
تانیان بیلن بیزی

—

— ۳۱۵ —

کلدی کیجه‌در (راضی)
شامدان کیچه‌در راضی
(عاشق) دیر یارسیز ایودن
اولماز کیجه‌ده راضی

—

تخلص سیزبایاتی لار

— ۳۱۶ —

ـ آ ـ

أللنده یاریم آلما
دوتوبدی یاریم آلما
آلیرسك جانیمی آل
ألیمدن یاریم آلما.

—

— ۳۱۷ —

داغلارك باشی قرا
دیبی کوك باشی قرا
بیر قیز مکا بیر اوخ ووردی
کوزی کوك قاشی قرا.

—

— ۳۱۸ —

کون چیخدی داغ باشینا
اورتوبدی آغ باشینا
کوکلی (شمامه) ایستیه‌ن
دولانسون تاغ باشینا.

—

— ۳۱۹ —

بویکا کیم صداغا
کیم قوربان کیم صداغا
من مجنون وارثیم
قویمنم کیمسه داغا.

—

— ۳۲۰ —

باغیندا اوزوم قرا
یئمکه اوزوم قرا
ایسترم دوسته وارام
ألیم بوش اوزوم قرا.

—

— ۳۲۱ —

داك یری قیزاراندا
قیزل تك قیزاراندا
قالسادا اوغلان قالسین
قالماسین (قیز آران)دا.

—

— ۳۲۲ —

قالاکز ایراق قالا
تیکلمش ایراق قالا
قورخیرام آیری دوشم
یار مندن ایراق قالا.

—

ـ خ ـ

کوکدن کیدن قوشا باخ
قنادلاری موشا باخ (۱)
عالمه یاز کلنده
بیزه کلن قیشا باخ.

(۱) مشبك، شبکه‌لی دیمکدر.

— ۳۲۳ —

کوکدن کیدن قوشا باخ
جایناغیندا داشا باخ
عالمه یاغیش یاغدی
بیزه یاغان داشا باخ

—

— ۳۲٤ —

آی دوغدی بیرجه بارماخ
دوغدیخجا بیرجه بارماخ
سن سیودیم سن آپاردك
پیس دیله کیچسون قارماخ

—

— ۳۲۵ —

کوك اوزی دامار دامار
هواسندان قان دامار
قلبیم چینی کاسادر
سن سیندیرسك کیم یامار.

—

— ۳۲٦ —

سوکلر آخار کیدر
قایالار یخار کیدر
بو دنیا بیر پنجره‌در
هر کلن باخار کیدر.

—

— ۳۲۷ —

سو آخار مه‌لر کلر
داغلاری ده‌لر کلر
یاری یار چوخ ایسته‌سه
کیجه‌نی بولر کلر.

—

— ۳۲۸ —

بوز آت باخچادا اوتلار
چولین قجرلی قاتلار
کونده کوردیکیم یاری
کورمسم باغریم چاتلار.

—

— ۳۲۹ —

(۱) (باغداد)دا خورمالیقلار
(شط)ده اوینار بالیقلار
نه بیله و صل اولیئدی
نه بیله آیریلیقلار.

—

— ۳۳۰ —

قاپودان حوری کلیر
کوزیمك نوری کلیر
بو آرخی کیم آریدوب
سو بیله دوری کلیر.

—

— ۳۳۱ —

جان چیخدی سالوب آغلار
دریادان سالوب آغلار
خیالم هردم سنی
یادینا سالوب آغلار

—

— ۳۳۲ —

آرازك آلتین آولار
خان کلر آلتین آولار
قوربانم اوزلفه کیم
آغ بوخاغ آلتین آولار.

—

(۱) باغداد، بغداد هر ایکی‌سی بیردر.
اصلی(باغ-داد)درگه‌عدالت باغچاسی دیمکدر.

— ۳۳۳ —

دردك منی چنك ایلر ۱)
اورار باشا لنك ایلر
محبت آدم ئولدیرمز
سارالدوب بدرنك ایلر.

—

— ۳۳٤ —

بو قالا بیر قالادر
تورپاغی کربلادر
آشنا اولماق هاساندر
آیریلماق بیر بلادر.

—

— ۳۳۵ —

دریادا دریالیقلار
سودا اوینار بالیقلار
نه بیله دوستلیق اولیئدی
نه بیله آیریلیقلار.

—

— ۳۳٦ —

چایدا بالیق یان کیدر
آچما یارام قان کیدر
طبیب کلوب نیله‌سین
اجل کلوب جان کیدر.

—

— ۳۳۷ —

داغلار مکا قار کوندر
اسیرکمه وار کوندر
یا دردیمه شریك اول
یا درمانك وار کوندر.

—

۱) بو درد منی چنك ایله‌ر.
باشا ووراز دنك ایله‌ر. اداره.

— ۳۳۸ —

باشی پلمه ۱) لی داغلار
دیبی کولکه‌لی داغلار
اوتوروب یول کوزلرم
هاچان ائیل کلی داغلار.

—

— ۳۳۹ —

بو داغلار قوشا داغلار
ویروب باش باشا داغلار
یاریم سنده کزوبدر
سنی یوز یاشا داغلار.

—

— ۳٤۰ —

باغچالار بارین ایستر
هایواسین نارین ایستر
منم بو خسته کوکلم
سیودیکی یارین ایستر.

—

— ۳٤۱ —

کوکده قارا بولوتلار
پارا پارا بولوتلار
منم عرض حالیمی
یتور یارا بولوتلار.

—

— ۳٤۲ —

چاغیرارام یار أسر
بایقومیلك یار أسر
اوزك کورمکه کوکلم
(کپه‌نك) تك یار أسر.

—

(۱) پلمه‌لی: هشه‌ملی.

— ۳٤۳ —

قارشومزدا (۱) یاراخلار
بئیلیم کسدی یاراخلار
آیریلیق تعیین اولدی
من آغلارام یار آغلار.

—

— ۳٤٤ —

غریبلك یامان اولور
ساورولور سامان اولور
من دوشدیم غریب ایئله
سن دوشمه یامان اولور.

—

— ۳٤٥ —

(سمند)ك اویناغاندر
سور کلسون اویناغاندر
قاشلارك قوربانییم
کوزلرك اویناغاندر.

—

— ۳٤٦ —

بو باغك آلماسی وار
تیغکك الماسی وار
کوزلرك بزه‌نوبدر
کنه جان آلماسی وار.

—

— ۳٤۷ —

کوزلرك کیمی کوزلر
دوروخوب کیمی کوزلر
نه قاشك کیمی قاش اولماز
نه کوزك کیمی کوزلر.

—

۱) یاراخ: اسلحه.

— ۳٤۸ —

ألده قلیان کیمی زر
کیمی زرباف کیمی زر
بیر یار وفالی اولسا
اوندان ألین کیم اوزر.

—

— ۳٤۹ —

اوردك کولده اوزللر
چالخالانوب اوزللر
ساغ ألك قایداسیدر
بویون قوجار اوز ألللر.

—

— ۳۵۰ —

آلچالار آی آلچالار
چیچکله‌نن آلچالار
ألك ألیمدن اوزمه
دشمن کوروب أل چالار.

—

— ۳۵۱ —

قرا آت نالی نیلر
قرا قاش خالی نیلر
سن کیمی بیر یاری اولان
دولتی مالی نیلر.

—

— ۳۵۲ —

بو یول (جواد)ا کیدیر
آشوب جوادا کیدیر
اوچوبدی کوکلم قوشی
کور نه هوادا کیدیر.

—

— ۳۵۳ —

یری یری نور داغلار
سکا یاغسین نور داغلار
کیتدیم جانان کورمکه
(اوبا) کوچمش یورد آغلار

—

— ۳۵٤ —

قارشودا کل‌ندن وار
مرغ آغزیندا نه‌ده‌ن وار
ایسترم دکرمانه کیدیم
نه اولاغ وار نه ده‌ن وار

—

— ۳۵۵ —

ـ ز ـ

کیجه اوزون آی باتماز
دردلی‌لر کیجه یاتماز
سنك کیمی کوزلی
تاری بیرده یاراتماز

—

— ۳۵٦ —

قارشودا کوزیم عارسیز
کبابه کوزیم عارسیز
باخدی یارین کورمدی
عارسیز سن کوزیم عارسیز

—

— ۳۵۷ —

ألده قلیان کیمی کز
کوکده طرلان کیمی کز
خیالك منله اولسین
اوزك جیران کیمی کز

—

— ۳۵۸ —

اوردك کولده نارین اوز
نارین چالخان نارین اوز
کیرکینن یار باغینا
کلینی‌در، نارین اوز

—

— ۳۵۹ —

زلفلرك أله یتمز
دردك جانمدان کیتمز
سنی کورن کوزلریم
اوزکه‌نی قبول ایتمز

—

— ۳٦۰ —

آخوب کیدن شه آراز
منی آلدی شه (۱) آراز
لبك کیمی قند اولماز
قوینك کیمی شهر آز

—

— ۳٦۱ —

کیرپك یاز، قاش یاز، اوزیاز
سونالار کولده اوز یاز
سینه‌ك کیمی کل بیتمز
فلك کتورسه اوز یاز

—

— ۳٦۲ —

ـ ك ـ

قلنفیر آبی کرك
یار یارك بابی کرك
ذره‌جن عشقی اولانك
دریاجن تابی کرك.

—

(۱) شه: شبنم، چیی-paca.

— ۳٦۳ —

ـ ل ـ

قارشومزدا دیسه قال
دیسه کیت کیت دیسه قال
ایللر خسته‌سی کونکلم
یاری کوردك دی ساغال.

—

— ۳٦٤ —

باغندا یارا مشکل
ساغالور یارا مشکل
عرضه یازماق هاسانددر
یترمك یارا مشکل.

—

— ۳٦٥ —

آرازك باشی منم
دیبنك داشی منم
هاردا غریب ئولسه
اونك یولداشی منم.

—

— ۳٦٦ —

داغلاردا (۱) کیئیك منم
بوینوزی بیك منم
بو دردی که من چکیرم
یاخشی که کیئیکمنم.

—

— ۳٦۷ —

آراز دکلم داشام
(کر) دکلم قایناشام
آپار صراف یانینا
کورنه قیمتلی داشام.

—

(۱) کیئیك : مارال جنسینك اك ایریسیدر.
اکثریتله شمالده یاشار. اداره.

— ۳٦۸ —

قرنفل اویوم اویوم
ده‌ریم قوینوما قویوم
یاغیش یاغسا یر دویماز
من سندن نیجه دویوم.

—

— ۳٦۹ —

باشکا دولانمارام
دونمه‌رم دولانمارام
عالم سنسیز دولانسا
من سنسیز دولانمارام

—

— ۳۷۰ —

باشکا من دولانیم
من دونیم من دولانیم
تاری سنی ساخلاسین
کولکنده من دولانیم.

—

— ۳۷۱ —

داغلار داغیمدر منم
غم آولاغیمدر منم
دیندیرمیك آغلارام
یامان چاغیمدر منم.

—

— ۳۷۲ —

سحر تیزدن اویاندیم
درده غمه بویاندیم
داش اولسیئدیم اریردیم
توپراغیدیم دایاندیم.

—

— ۳۷۳ —

آغزیم آچا بیلمنم
آچسام ساچا بیلمنم
دالیمدا غم یوکی وار
سالوب قاچا بیلمنم

—

— ۳۷٤ —

بویان (زنکان) اویان (قوم)
سو باغرینی اویان (قوم)
أمیدیم لبلر کدن
کسیلئیدی او یانغوم

—

— ۳۷۵ —

کلدی بیر آز آز آلیم
(ترتر)دن آزاظالم
قورخیرام تئز قورتارا
دردکی آز آزالیم.

—

— ۳۷٦ —

کیشکم بیر قوش اولیئدیم
بوداغا قونمش اولیئدیم
سن جان ویرن وقتده
یانکدا اولمش اولیئدیم

—

— ۳۷۷ —

باغیندا یی زوغالدان
کیر باغا یی زوغالدان
زمستان چکن بلبل
کلیئدی یاز اوغالدان.

—

— ۳۷۸ —

کلیشك آلینجادان
خبر ویر آلینجادان
بیر قوش یوز بلا چکر
(سرکی)دن آلینجا ده‌ن.

—

— ۳۷۹ —

کوزیمك تیکانی‌سن
آت یولدان تیکانی‌سن
نه کیدیرسك کوکلمدان
نه دلدن توکانی‌سن (۱)

—

— ۳۸۰ —

کیجه کیچدی چاخماخدان
سو یوریلماز آخماخدان
کوزلریمه قان دامدی
یوللاریکا باخماخدان

—

قلیانك اوزی کلسین
باشیندا کوزی کلسین
نیلرم اوزکه‌لری
جانانم اوزی کلسین.

—

آرازك باشی سن‌سن
دیبنك داشی سن‌سن
عالم کوزله دونسه
هامیدان باشی سن‌سن.

—

(۱) توکانی: توکنمك دیمکدر.

منظوریمز کنه سن
صبا کلدك کنه سن
فکریم، ذکریم خیالم
سن سن سن سن کنه سن.

—

کوینکك تیکن ئولسین
قاتلییوب بوکن ئولسین
من سکا کوز تیکمشم
اوزکه کوز تیکن ئولسین.

—

کورونندر قوله مان؟
قوت دکل قوله مان (۱)
آغا دارا دوشنده
آغلار دیه‌ر قول آمان.

—

کزیرم قراق ایلن
اوت بیچدیم اوراق ایلن
ایترمشم کل یاناقلیم
سوریرام سوراق ایلن.

—

آی کیتدی باتان یره
ملکلر یاتان یره
سینه‌می نشانه قویارام
یار اوخنین آتان یره.

—

(۱) مان: عیب، قباحت دیمکدر.

قارشودا ألی یاره؟
یول دوشدی ألی یاره؟
منی یاریمدان آییرانك
یتمسون ألی یاره.

—

کنجه‌نك اوجاغنده
شام یانار بوجاغنده
باش قویم دیزك اوسته
جان ویریم قوجاغکده

—

داك یری سوکولنده
ساچی اوزه توکولنده
(شه) دوشمش کله بکزر
کل اوزی اوپولنده.

—

غریبم بو وطنده
کوزیم یولدان اوتنده
غریبلك یامان اولور
باش یاسدیغا یتنده.

—

بو داغك او اوزینده
جیران اوتلار دوزینده
من یاریمی تانیرام
قوشا خال وار اوزینده.

—

— ۳۸۱ —

ئیل کلوبدی (ترتر)ه
(خاچین) اوسته ترتره
اوز قویم اوزك اوسته
قوی قاریشسین تر،تره.

—

— ۳۸۲ —

ایولر دوشدی یاد اوزه
توك زلفکی یاد اوزه
سن عمرمك غنچه‌سی سن
قویاراممی یاد اوزه.

—

— ۳۸۳ —

یول دوشدی بو دیاره
طبیب سن بودی، یاره
(چور) دیسه جان دیه‌رم
سوزیم تك بودی یاره.

—

— ۳۸٤ —

ریحانی أکدیم دوزه
کو کردی قالخدی دیزه
آلله سکا چوخ شکر
یار چیویردی اوز بیزه.

—

— ۳۸۵ —

تاری منی قوش ایله
قنادیمی کومش ایله
دار دوققازدا، دار یولدا
یاری مکا توش ایله.

—

— ۳۸٦ —

آت منی کون داغنه
رقیب کونده آغنه
لیلی کلسه مجنونك
دوغاردی کون داغنه.

—

ـ لڤ ـ

— ۳۸۷ —

النده آی نه بونك
دوتوبدر آی نه بونك
دیلین، دیشین، دوداغك
یه‌سك آی نه بونك.

—

— ۳۸۸ —

کوزیم نه دولانیرسك
نه دونوب نه دولانیرسك
نه وطنك قوشی‌سك
بو یرده نه دولانیرسك.

—

— ۳۸۹ —

کوزلرك شوخدی سنك
کیرپکك اوخدی سنك
دردك منی ئولدیریر
خبرك یوخدی سنك.

—

— ۳۹۰ —

باشیندا وار شال بونك
اوزینده وار خال بونك
شیطان وسوسه ایلر
دور قاداسین آل بونك.

—

— ۳۹۱ —

کوزل سك کوزل اوزك
کوزل قاش، کوزل اوزك
کوز ترپتمه سیودیکیم
داغیلار کوزل اوزك.

—

— ۳۹۲ —

بورادان بیر آتدی کیتدی
آتین نالاتدی کیتدی
آی کیمی شفقلندی
کون کیمی باتدی کیتدی.

—

— ۳۹۳ —

هارای بیر حکیم دردی
دوغرییم توکیم دردی
(نر) کیمی (مایا) چکمز
کیملن چکیم دردی.

—

— ۳۹۴ —

بو داغلار اولمیئیدی
سارالوب سولمیئیدی
ئولیم آلله امریدر
آیریلیق اولمیئیدی.

—

— ۳۹۵ —

آلده تازه نوباری
دوتمش تازه نوباری
جنت کیمی قوینکك
چیخمش تازه نوباری.

—

— ۳۹۶ —

کوزلرك خومار ایمدی
یاش توکر یومار ایمدی
کوزیم بیر کوز کوروبدر
آشنالیق اومار ایمدی.

—

— ۳۹۷ —

دریا سندن کیم کیچدی
کیم غرق اولدی کیم کیچدی
یادیما کیملر دوشدی
خیالیمدان کیم کیچدی.

—

— ۳۹۸ —

(آغجابدی) دوزداغی
جیران اوتلار دوزداغی
یاخشی چکدك سینه‌مه
الف تکی دوزداغی.

—

— ۳۹۹ —

قیزل ایکنه‌نك ساپی
کورینیر سیزك قاپی
سنی مندن ایلیه‌ن
دیله‌نسین قاپی قاپی.

—

— ٤۰۰ —

داغلار قرا زیل اولدی
یاغدی قرا زیل اولدی
سندن آیری بیر کونیم
منه قرا زیل اولدی (۱)

—

(۱) غرض ایل

— ٤٠١ —

کلیمی شاختا ووردی
نه یامان واختا ووردی
آلله منی وورمش ایدی
اوتانماز خالختا ۱) ووردی.

—

— ٤٠٢ —

باغکدا توت نوباری
یئمکه توت نوباری
یغیشاندا باغچایا
آدیمی توتوك باری.

—

— ٤٠٣ —

آغاجك ازل باری
یئمکه ازل باری
آشنالغك بیله ایمش
کسیئیدك ازل باری.

—

— ٤٠٤ —

(کنجه) نك تالخ اوزیمی
یئمکه تالخ اوزیمی
سندن من ال کوتیرمرم
دانلاسا خالخ اوزیمی

—

— ٤٠٥ —

بو داغلار کوموردندی
کچن کون عمردندی
کوزلدن وفا اومما
اوره کی دمیردندی.

—

(۱) خلق ده.

— ٤٠٦ —

داغلار مارالا قالدی
اوتی سارالا قالدی
سویوخ بولاخ کوك چمن
اودا مارالا قالدی.

—

— ٤٠٧ —

من کلنده یاز ایدی
چایلار دولی قاز ایدی
ایستدیم نامه یازیم
مرکبم آز ایدی.

—

— ٤٠٨ —

چاغرارام آصفی (۱)
سلیمانی آصفی
کیئچدی سینیق سینه‌دن
مژکانکك آصفی.

—

— ٤٠٩ —

(شکی) نك آغ آلماسی
آغ اولور آغ آلماسی
یاریم کلنه قالوبدر
یارامك ساغالماسی.

—

— ٤١٠ —

آی دوغدی قلبی لندی
دوغدیقجا قلبی (۲) لندی
قرآن کتور آند ایچیم
بو قلب او قلبلندی.

—

(۱) بو خطابدر. خطاب اولونان کسك آدی (صفی) در.
(۲) قلبی: اوجا، یوکسك.

— ٤١١ —

بو کلن یار اولیئدی
ألنده کی نار اولیئدی
ایکیمز یر کوینکده
کوینکده دار اولیئدی.

—

— ٤١٢ —

آی دوغدی دوزه دوشدی
قارا زلف اوزه دوشدی
فلکك چرخی دونسین
آیریلیق بیزه دوشدی.

—

— ٤١٣ —

باغچادا بار شریندی
هایوا شرین نار شریندی
قوهوم قبیله اوزیچون
هامودان یار شریندی.

—

— ٤١٤ —

آراز بوز باغلادی
یانی (یارپوز) باغلادی
منی کلین اوخلادی
یارامی قیز باغلادی.

—

— ٤١٥ —

کوریکن یار داغیدی
سینه‌مده یار داغیدی
غم لشکرك اوستیمدن
داغیتسا یار داغیدی.

—

— ٤١٦ —

کوریکن قالا یری
توپ یری قالا یری
قیامت اوکون قوپار
یار کیده قالا یری.

—

— ٤١٧ —

کللریم واغام اولدی
درمدیم واغام اولدی
ایوك یخلسین فلك
نوکریم آغام اولدی.

—

— ٤١٨ —

دریادا داش (۱) ایرقانی
سمندك داش ایرقانی (۲)
(دیبه) باشیندان آشمش
دها (۳) نه داش ایرقانی.

—

— ٤١٩ —

بو کلن کیمسه نمدی
کیمم یوخ کیمسه نمدی
نه کیمك کمسه‌سی‌یم
نه کیمسه کیمسه نمدی.

—

— ٤٢٠ —

ألینده (خیار) ایمدی
خیاری سویار ایمدی
قاش آلتدان کوز ایلمه
عارفلر دویار ایمدی.

—

(۱) یرغالانماق.
(۲) داشیر قانی.
(۳) ترازو داشی نیچون یرغالانیر.

— ٤٢١ —

اوردك كولده بير اوزدى
بير چالخاندى بير اوزدى
اوزك قوى اوزيم اوسته
كورن ديسون بير اوزدى.

—

— ٤٢٢ —

كابلك بوداغلارى
كل أكمش بوداغلارى
لاله تك كيتمز جاندان
جانانك بوداغلارى.

—

— ٤٢٣ —

هراى منى درد أكدى
كل اوزكا (در) ١) دكدى
كوكلمك شيشه‌سنه
چرخ دولاندى پر دكدى.

—

— ٤٢٤ —

كلدى بير صياد ألى
سای ألى صياد ألى
سرب يرك طرلانى‌سن
بتوشمز صياد ألى.

—

— ٤٢٥ —

كيديرم يوليم داغدى
كور نه نشئه‌لى باغدى
چكرم يار قهرينى
تقدر جانم ساغدى.

—

١) تر، عرق.

— ٤٢٦ —

اوتاغندا او خالى
دوشه‌نوبدر او خالى
هراى زلفك أليندن
قويماز كوريم او خالى.

—

— ٢٧ —

كنجه‌دن بير آز برى
دوت ميلك بير آز برى
كوكلمك (ورد)ى سن سن
ديليمك بير ازبرى.

—

— ٤٢٨ —

منزلم ميشاد (١) اولدى
ديده‌م قان ياشا دولدى
منم بو مسكين كوكلم
نه كولدى نه شاد اولدى.

—

— ٤٢٩ —

كوزيم كوز كوره سنى
كباب كوز كوره سنى
ايستمن اوز كوزيمدن
آيرى كوز كوره سنى.

—

— ٤٣٠ —

كلدى بير آى آق آتدى
كماندار آياق آتدى
دوغدى كونش جمالك
شعله‌سين آيه قاتدى.

—

١) ميشاد، مشهد خراسان ديه‌كدر.

— ٤٣١ —

بیر یر وار ایله قالی
أکمیه‌ن (۱) ایئله قالی
دردیمی درد بیلمزه
دیمنم ایله قالی.

—

— ٤٣٢ —

کوریکن (کوران) دیمی
یوخ شتیل کوران دیمی
سینه‌ك مصحفم اولسون
أل باسیم کور آندیمی.

—

— ٤٣٣ —

(کمی)م دریادا قالدی
کوزیم دریادا قالدی

ئولمکمدن قورقمیرام،
نازلی یار یادا قالدی.

—

— ٤٣٤ —

کییوبساڭ (آلاجا) (۱) ئی
تر ساخلا آلاجانی
یارك آلا کوزلری
ایستر که آلا جانی.

—

— ٤٣٥ —

کلدی بیر آی ایلیشی
مست اولان آیلشی
زلفڭ اوزه دوشنده .
سناسن آی ایلیشی.

—

(۱) ایله محتاج اولار.

(۱) آلاجا: یارچ آدیدر رنکی آلا اولدیغی ایچون آلاجا دییلیر.

تاپماجالار

من (عاشق) قان آیاغی
قان ألی قان آیاغی
عاشق بیر زاد کوروبدر
اوچ باشی اون آیاغی. (۱)

—

من (عاشق) بیر آتا
بیر اوغولدی. بیر آتا
قرخ دوه سکسان قاتیر
یوکلنوبدر بیر آتا ۲).

—

من (عاشق) ایچی دری
ایچی‌نك ایچی دری
بو کون بیر لقمه یئدیم
اوزی أت ایچی دری ۳).

—

(عاشقم) بایی کیچدیم
کاسبی بایی کیچدیم
آلتی جاموش یوز کیچی
قوجاغمدا چایی کیچدیم. (٤).

—

من (عاشق) ایکی سینه
ایکی دال ایکی سینه
بیر آغاجدا بش آلما
کون دوشمش ایکی سینه (؟)

—

زلفك اوجی کومشدر
سال بوینوما کمیشدر
یمشله‌رده یاپراخسز
تاپ کور نیجه یمشدر؟

—

جواب

زلفك اوجی ایلاندر
سال بوینوما دولاندیر
تاپماجاکی تاپمشام
یاپراقسیز دومبالاندیر (۱).

—

داغلار مکا قار کوندر
اسیر کمه وار کوندر
توخونمامش یایلقده
دریلمه‌مش نار کوندر (۲)

---

(۱) الی خنالی گلین بیزاوی یانینا باغلانمش اینك ساغیرمیش.

(۲) آتك اوستونده دوه، و قاتیرشکللی چول وار ایمش.

(۳) پورتاغال معنی‌سنه‌در.

۴) چایی کیچرکن عاشقك النده بیرتازه چاریغی وار ایمیش که یوزی کیچی آلتی ایسه جاموش دریسندن ایمش.

---

(۱) — دومبالا نا، روسك (تریوفیل — трюфиль)دیر. ممتاز

۲) معه.

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

Fai 29460
(13)

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14

87 Nr. 13

سایی : ۱۳

آذربایجان ادبیّاتی

894(09)
M-91

عاشق عبدالله

اون برنجی عصر هجری

مؤلفی : سلمان ممتاز

آذرنشر - ۱۹۲۷

5

Fai 29460

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-882347942-14